

Az „új” nyugdíjtörvényt szeptembertől nem alkalmazzák

Pénzhiányra hivatkoznak...

Balról jobbra: Neagoe Eugenia, a Maros Megyei Nyugdíjhivatal vezetője és Csép Éva Andrea parlamenti képviselő

Fotó: Csép Éva Andrea sajtóirodája

A jelek szerint két évvel elhalasztották a 2019-ben elfogadott nyugdíjtörvény alkalmazását, amely 2021 szeptemberétől kellett volna hatályba lépjen. Így mindazok a törvénytervezetek, amelyeket kidolgoztak, nagy nehezen elfogadtattak, megjelent a Hivatalos Közlönyben, és több ízben ismertettünk, egyelőre csak papíron léteznek. A sürgősségi kor-

mányrendeletben már vannak változtatások, így elképzelhető, hogy 2023-ig a törvény újabb passzusait fogják módosítani.

Szer Pálosy Piroska

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!
Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!
Telefon:
0742-828-647

Az éghajlatváltozás egészségügyi hatásai

Bár a globális felmelegedés helyi előnyökkel is járhat, például a mérsékelt éghajlaton kevesebb a téli halálozás, és bizonyos területeken megnövekedett az élelmiszer-termelés, a változó éghajlat általános egészségügyi hatásai elsősorban negatívak. A klímaváltozás az egészség számos társadalmi és környezeti tényezőjét – tiszta levegő, biztonságos ivóvíz, elegendő élelem, biztonságos menedék – érinti.

5.

Fél évezrede bukott el az azték birodalom

Ötszáz éve, 1521. augusztus 13-án foglalták el az Hernán Cortés vezette spanyol konkvisztádorok Tenochtitlánt, az aztékok fővárosát. Az azték birodalom ezzel elbukott, Mexikó Új-Spanyolország néven a spanyol korona gyarmata lett.

15.

OPTICA OPTOFARM

ULTRA BLUE
-100 Lei

FOTOKROMATIKUS LENCSEK
Supercromic lencsék

NAPSZEMÜVEGEK ÉS NAPLENCSEK
-20%

-10%
KEDVEZMÉNY A MÁS EGYSÉGBEN KIÍRT SZEMÜVEGRECEPETEKRE

* A szürke és barna színű lencsékre érvényes. Az akció a készlet erejéig tart.

*AZ AJÁNLAT AUGUSZTUS 31-IG VAGY A KÉSZLET EREJÉIG ÉRVÉNYES.

www.optofarm.ro

Aktuális

Navigare necesse est

Kaáli Nagy Botond

1908. augusztus 12. Ez volt az a nap, amely megváltoztatta a világot. De ne gondoljunk most valami óriási történelmi évfordulóra, nagy csaták és háborúk megnyerésére vagy elvesztésére, honalapításra vagy honvesztésre, prominens, jó, avagy rossz megítélésű történelmi személyek hatalomra emelkedésére vagy bukására. Gondoljunk inkább arra az eseménytelennek tűnő nyári napra, amelynek végén Detroitban, a Motorvárosban elkészült az első Ford T-modell. Igen, 113 évvel ezelőtt született meg az az ipartörténelmi mérföldkő, amely befolyásolta és befolyásolja életünket, egészen mindmáig. Nem (csak) azért, mert alkotói között volt két magyar is, Farkas Jenő és a legendás Galamb József – utóbbi a gyár főmérnöke, majd igazgatója is lett, aki (többek között) feltalálta a bolygóműves sebességváltót, a levehető hengerfejű motort, megrajzolta a Ford máig használt márkafeliratát, és éves keresete annyi volt, mint az amerikai elnök fizetése. Nem is (csak) azért, mert 15 millió darabot gyártottak belőle, és ezt a darabszámot csak a VW Bogár múlta felül 1972-ben. Hanem azért, mert ez volt az első autó, amely mobilizálta az emberiséget. Henry Ford nagyszerű ötletét – hogy nagy tömegeknek szánt autót építsen, amelynek mindegyik darabja ugyanazon alkatrészekből áll össze, amelyet egyszerű konstrukciója miatt egyetlen ember is képes kezelni és karbantartani, és amelyet annyira olcsón ad, hogy bárki megveheti, akinek jó fizetése van – megvalósította a zseniális tervezőcsapat, majd a Frederick W. Taylor által

(Folytatás a 3. oldalon)

AUGUSZTUS
13., péntek
A Nap kel
 6 óra 18 perckor,
 lenyugszik
 20 óra 36 perckor.
 Az év 225. napja,
 hátravan 140 nap.

IDŐJÁRÁS
Változó idő
Hőmérséklet:
 max. 27 °C
 min. 10 °C

Istenéltessel!
 Ma IPOLY,
 holnap MARCELL napja.
MARCELL: latin eredetű, A
 Marcellus családnévből származik, ez pedig a Marcus (magyarul Márkus) becézőjéből.

✱ ✱ ✱

VALUTAÁRFOLYAM
 BNR – 2021. augusztus 12.

1 EUR	4,9148
1 USD	4,1849
100 HUF	1,3906
1 g ARANY	236,0870

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker
 28, 6, 11, 21, 40 + 18 **NOROC PLUS: 3 1 0 1 6 9**

40
 3, 33, 25, 13, 17, 20 **SUPER NOROC: 977131**

49
 25, 42, 10, 28, 5, 3 **NOROC: 6 3 9 7 4 0 9**

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!
 Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 57-es iroda. Borbély Ernő, naponta 9-14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0742-828-647

Megyei hírek

Vásár-hely a várban
 A hét végén, augusztus 13–15. között Vásár-hely címmel Maros megyei és környékbeli termelők vásárát tartják a marosvásárhelyi vár udvarán. A látogatók több száz kiváló minőségű termékből válogathatnak, amelyeket termelői áron lehet megvásárolni.

Jelentkezőket várnak a kántor-tanítóképző főiskolába
 Augusztus 16-tól, hétfőtől lehet beiratkozni az Erdélyi Református Egyházkerülethez tartozó kántor-tanítóképzőbe, amely a Károli Gáspár Református Egyetem székhelyén kívüli tagozata. A tanító-óvodapedagógus szak nappali tagozatán tandíjmentes helyekre, a levelező tagozaton részben költségtérítéssel helyekre várják a jelentkezőket. Levelező tagozaton két éves posztliceális rendszerű kántorképzésre is lehet jelentkezni, amelyen megszerezhető az egyházkerületi kántori oklevél. A kántor szakot a református, római katolikus, unitárius, evangélikus és baptista felekezetű hallgatók közül bárki felveheti. A jelentkezés és beiratkozás augusztus 16-tól szeptember 4-ig tart, az alkalmassági vizsgákra szeptember 14-én kerül sor. Érdeklődni lehet a 0737-789-930-as telefonszámon 9–13 óra között, illetve a kantortanito@gmail.com e-mail-címen.

Tisztújító közgyűlés
 Az RMDSZ marosvásárhelyi szervezetének kornisai körzete augusztus 13-án, pénteken (ma) 18 órától körzeti közgyűlést tart. Az ülés helyszíne: Forradalom utca 8. szám. A gyűlés napirendjén van a körzeti elnök, a városi választmányi tagok és a városi közgyűlési tagok megválasztása.

Kosárfonó tábor felnőtteknek
 A Spectrum Színház és a nyárádszentimoni Harangláb Kulturális Egyesület kosárfonó tábort szervez felnőtteknek augusztus 25–29. között az egyesület székhelyén. Oktató: Ráduly János kosár- és vesszőfonó mester, a népművészet mestere. Ajánlott alsó korhatár: 16 év. A részvételi díj 450 lej, ez tartalmazza a szállást négy éjszakára parasztházban, a napi háromszori étkezést helyi, biogazdaságból származó alapanyagból, az oktatást és az alapanyagot. A helyek száma korlátozott. Jelentkezni és további részletekért érdeklődni Adorjáni Rékánál a 0745-820-944-es, Menyhárt Csabánál a 0745-517-095-ös telefonszámon vagy levélben az office@spectrumszinhaz.ro e-mail-címen lehet. A tábor támogatója a Hagyományok Háza.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Baricz Lajos

Ott van a Hazám

– Nagyboldogasszonyra –

*Időnként én is fel, az égbe nézek,
 hiszem és vallom, ott van a hazám,
 ahová végül boldogan megtérek,
 foglalkoztat engem, egyre, igazán.*

*De még itt vagyok, lent a földön élek,
 egy ideig itt van még feladatom,
 ám figyelek rá, ha végére érek,
 szállhassak az égbe, tisztán, szabadon.*

*Már most vannak percek, lelkem szárnyat ölt,
 szállnék is az égbe, de még köt a föld,
 ám, őszintén mondom, vágyom oda túl,*

*ahol tárt szívével vár reám az Úr,
 oda távozott el Mária, Anyám,
 vágyom oda én is – ott van a Hazám.*

2021. július 31.

A jobbágyfalvi Tündér Ilona völgyében szervezi a 44. Unitárius Ifjúsági Konferenciát az ODFIE

A Magyar Unitárius Egyház ifjúsági szervezeteként működő Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet idén 44. alkalommal szervezi meg augusztus 12-14. között az Unitárius Ifjúsági Konferenciát a Maros megyei Jobbágyfalván, a Tündér Ilona völgyében.

Az 1928–1939 között, majd az 1991 óta évente megrendezett unitárius ifjúsági konferenciák elsősorban egy-egy megadott téma feldolgozását célozzák, többnyire olyan területekről, amelyek az ifjúság életében fontos szereppel bírnak. Az idei rendezvényre az elmúlt évi kényszerszünet után a szervezők központi témaként az online és offline világ mezsgyéjén zajló lét kihívásait helyezték. Az elmúlt évben az ODFIE fennállásának 120. évfordulóját ünnepelte, a járványügyi korlátozó intézkedések ellehetetlenítették ennek méltó megünneplését, így az egylet elnöksége az idei évet 120+1 ünnepi évnek nyilvánította. Ennek jegyében a konferencia alatt fontos szerepet fognak játszani az előadások, tevékenységek során az egyletek különböző korszakai.

A rendezvény a 18 év feletti és családos egyleteseket kívánja közösségbe hívni, és számukra minőségi időtöltést biztosítani. A konferencia ideje alatt előadásokra, istentiszteletekre, közös beszélgetésekre, különböző szabadidős tevékenységekre és minőségi programokra kerül sor. A rendezvényen gyermekszarkot biztosítanak a szervezők. Az eseményen való részvétel ingyenes, azonban ennek feltétele valamelyik koronavírus elleni vakcina beadatását igazoló dokumentum, vagy egy nem több mint 24 órával a rendezvény kezdete előtt elvégzett negatív gyorsteszt, vagy egy nem több mint 72 órával a rendezvény kezdete előtt elvégzett negatív PCR-teszt, vagy ha az utóbbi 15–90 napban igazoltan átesett az illető a fertőzésen.

A 44. Unitárius Ifjúsági Konferencia ünnepi megnyitóval vette kezdetét csütörtökön, 12-én 16 órától, és szombaton délután ünnepi istentisztelettel zárul.

A rendezvény fő támogatója a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága, a Bethlen Gábor Alap és az Emberi Erőforrások Minisztériuma, valamint a Communitas Alapítvány. (közlemény)

Megjelent az Erdélyi Gyopár legfrissebb száma

- Járnai a természetet: menni, de hogyan?
- 130 éves az EKE: turistatalálkozó a várfalvi EKE-várban
- EKE-napi pályázat – Hamuban sült pogácsáért élményt kaptunk tőletek
- Jöttünk, láttunk, betelepedtünk
- Tanúházak szemtanúi vagyunk
- A dupla nem mindig kettő
- Kecskék az argánfán

Járnai a természetet: menni, de hogyan? – teszi fel a kérdést vezércikkében az Erdélyi Kárpát-Egyesület elnöke, dr. Kovács Lehel István. A kérdésre minden generációnak megvan a maga válasza, bizonyítják ezt a friss kiadványban is helyet kapó EKE-osztályok hírei, a bel- és külföldi túrák történetei, a természetjárás, honismeret, környezetvédelmet mindennapjaikban élő emberek. Hogy mi biztosítja az összetartó és megtartó erőt? Arra talán választ kapnak azon a turistatalálkozón, melynek helyszíne a várfalvi EKE-vár, apropója pedig, hogy 130 éves az EKE. Ilyen ünnepekkor a múltért hálát adnak, a jelenben gyönyörköd-

nek a résztvevők, a jövő elé pedig reménykedve néznek. Okkal teszik ezt, hiszen egyre gyakrabban hallatnak magukról EKE-s körökben a fiatalok. A friss Erdélyi Gyopárban több példa is van erre, melyek közül csak egyet ragadunk ki: az iskolásoknak szóló EKE-napi pályázat, melyre igazán fajsúlyos munkák érkeztek. A kéthavonta megjelenő folyóirat lapozgatásakor ne feledkezzenek meg erről is olvasni, majd türelemmel kivárni, míg a Gyopárka gyermekfolyóiratban a pályamunkák napvilágot látnak.

Az Ökolábnymok melléklet is a jövőről beszél, két új sorozat indult, melyeknek csak a címét említjük, a tartalom megismerését önökre bizzuk: Jöttünk, láttunk, betelepedtünk, illetve Tanúházak szemtanúi vagyunk. Arra hívunk mindenkit, hogy legyünk együtt szemtanúi a minket körülvevő világnak, legyünk részesei a teremtésnek és az értékmegőrzésnek, olvasva, természet járva, értékeket őrizve! Csak így lehet a 130 éves múltat ugyanennyi jövővel megtoldani.

RENDEZVÉNYEK

Kirándulás Gyergyószentmiklóásra

A Maros megyei Magyar Nyugdíjasok Egyesülete augusztus 21-én kirándulást szervez Gyergyószentmiklórra és a Gyilkos-tóra. Bővebb felvilágosítás a 0744-928-299-es telefonszámon. Jelentkezni augusztus 19-ig lehet a Dózsa György utca 9. szám alatt, az első emeleten vagy az RMDSZ titkárságán. A feliratkozókat kérik, hogy mutassák fel az oltási igazolást.

Ébredő tehetségek – hangszeroktató tábor

A Világó Egyesület népihangszer-oktató tábort szervez Maros megyei ébredő tehetségek címmel 7–18 év közötti gyermekeknek, illetve fiataloknak, hangszerismereti szinttől függetlenül, a nyárádszentlászlói Pásztortűz panzióban. Oktatók: Kászóniné Fejős Gabriella, Kelemen Molnár Janó, Kisfaludi Attila, Román Hunor, Ségercz Ferenc. A résztvevők hegedűn, brácsán, bőgőn és paraszt-

furulyán tanulhatnak meg játszani. A tábor augusztus 22–27. között lesz, és megelőzi egy összerázó nap, amelynek időpontját közös megegyezés szerint tűzik ki a szervezők. Részvételi díj 700 lej (ebből 100 lej előleg), testvérpároknak kedvezményt adnak. Támogatók: NKA Halmos Béla Program, Hagyományok Háza, Csoóri Sándor Alap. Jelentkezni a következő elérhetőségeken lehet: erdei.sarolta.beata@gmail.com, 0743-066-604 (Erdei Beáta). A helyek száma korlátozott, a jelentkezéseket érkező sorrendben fogadják. A tábor feltételeit az aktuális járványügyi intézkedésekhez igazítják. Bővebb tájékoztatás az esemény Facebook-oldalán: <https://fb.me/e/6wf54HQ6m>.

Baricz Lajos könyvbemutatója

Augusztus 14-én, szombaton, az Ivói Kulturális Kolpingnap keretében Baricz Lajos könyvbemutatójára kerül sor, melynek keretében ismertetik a pap-költő tavaly és idén megjelent kötetét. Közreműködik a maroszentgyörgyi Kolping Család minikórusa, Szántó Edit a kötetekből olvas fel, Pataki Ágnes a Fogoly katona népballadát adja elő.

NÉPÚJSÁG
 ÖNÁLLÓ
 MAROS MEGYEI NAPILAP
 Kiadja az IMPRESS KFT.
 FŐSZERKESZTŐ:
 Karácsonyi Zsigmond
 LAPSZERKESZTŐK:
 Antalfi Imola
 Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Pirokska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁMMENEDZSER:** Borbély Ernő – e-mail: reklam@e-nepujasg.ro, tel. 0742-828-647.
REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-(0)265-268-854. **APRÓHIRDÉTES:** Petres Emilia.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasg.ro **E-mail:** nepujasg@e-nepujasg.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. **Nyomda:** Palatino.
 A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9-15 óra, péntek: 9-14 óra között, szombat vasárnap: zárva.

6423578000069
 ISSN 1220-3475 (print)
 ISSN 1584-3238 (online)

A kormányfő megerősítette: húsz éve megbüntették ittas vezetésért

Florin Cîțu kormányfő megerősítette: húsz évvel ezelőtt ittas vezetésért büntették meg az Amerikai Egyesült Államokban, ahol felsőfokú tanulmányait végezte.

A miniszterelnököt a szerdai kormányülés után szembesítették az újságírók azzal a sajtóértesüléssel, miszerint 2000-ben két napra fogdába zárták és megbírságotlalták az amerikai hatóságok, amiért alkohol vagy kábítószer hatása alatt vezetett.

Cîțu elmondta: ittas vezetés miatt róttak ki rá súlyos (a sajtóban megjelent információk szerint ezerdolláros) pénzbírságot, amit kifizetett. Arra a kérdésre, hogy miniszteri kinevezése előtt tájékoztatta-e az esetről pártja elnökét és az államfőt, Cîțu azt hangsúlyozta: egy húsz éve történt hibáról van szó, amiért súlyos árat fizetett, az autóját is el kellett adnia,

egy évig gyalog kellett járnia. „Gondolhatják, az ilyesmire nem büszke az ember, de hát ez van” – jegyezte meg Cîțu. Hozzátette: kihágásról (nem bűncselekményről) volt szó, és Romániában is előfordult, hogy közlekedési vétségekért megbírságotlalták.

A kormányfő megjegyezte: érdekes, hogy ez a történet nem a szociáldemokraták elleni négy választási kampány valamelyikében, hanem saját pártja, a Nemzeti Liberális Párt (PNL) elnökségéért folytatott választási küzdelemben került nyilvánosságra.

A koalíció legnagyobb pártja, a PNL szeptember 25-én tartja tisztújító kongresszusát, amelyen éles küzdelem várható a pártelnöki tisztségért a pártot négy éve vezető, újránzi készülő Ludovic Orban képviselőházi elnök és kihívója, Florin Cîțu miniszterelnök között. (MTI)

Halálos közúti balesetek az EU-ban

Románia listavezető

Romániában a halálos közlekedési balesetek aránya messze meghaladja bármely más tagállam átlagát. Itt egymillió lakosra 96 halálos közlekedési baleset jut, a spanyolországi vagy németországi átlagnak több mint a kétszerese.

Mózes Edith

Romániát Bulgária követi, ott 88 halálos áldozat jut egymillió lakosra. A harmadik Lettország az egymillió lakosra jutó 78 halálesettel. A tragikus rangsorban Horvátország, Lengyelország, Magyarország, a Cseh Köztársaság és Litvánia következik.

A 11. helyen található az első nyugat-európai ország, Portugália, ahol 59 halálos közúti baleset jutott egymillió lakosra. **Az EU útjai biztonságosak, mégis sok ezren veszítik életüket balesetben**

Az EU útjai igen biztonságosak, mégis évente sok ezer ember veszíti életét vagy sérül meg súlyosan az EU útjain történő balesetekben. A szociális és technológiai fejlesztéseknek köszönhetően 2010 és 2020 között a halálos közúti balesetek száma 36 százalékkal csökkent. 2019-hez képest, amikor is 22.800 haláleset történt, 2020-ban 4000-rel kevesebb ember vesztette életét az uniós utakon.

Továbbra is Svédországban a legbiztonságosabbak az utak (18 haláleset/1 millió lakos). Az EU átlaga 42/1 millió volt, míg a globális átlag 180/1 millió feletti.

A járvány okozta csökkent forgalom hatása egyértelmű, bár nehezen mérhető.

A 2018-ban közlekedési baleset áldozatául esett emberek 12 százaléka 18 és 24 év közötti volt, pedig az európai lakosság csupán 8 százaléka tartozik ebbe a korosztályba. A demográfiai változásoknak köszönhetően a közúti balesetek idős (65 év feletti) áldozatainak aránya a 2010-es 22 százalékról 2018-

ra 28 százalékra emelkedett. A közúti balesetek áldozatainak 76 százaléka férfi, a 15 év alattiak aránya pedig 2 százalék volt.

Mit tesz az EU a közlekedésbiztonság érdekében?

Az EP 2019-ben fogadott el új szabályokat, amelyek kötelezővé teszik 30 feletti biztonsági berendezés (például intelligens sebességszabályozó rendszer, fáradékonyságra és figyelmenlenségre figyelmeztető rendszer vagy fejlett vészfékző rendszer) beszerelését az új gépjárművekbe. Ezek a kötelező biztonsági felszerelések 2038-ig több mint 25 ezer emberéletet menthetnek meg, és legalább 140 ezer súlyos sérülést akadályozhatnak meg, tekintve, hogy a közlekedési balesetek nagyjából 95 százalékában közrejátszik az emberi hiba is.

Az utak biztonsága érdekében az EU megerősítette a közlekedésbiztonsággal kapcsolatos szabályokat, és a vezető nélküli autókra vonatkozó egységes szabályokon dolgozik.

2021 júliusában a fogyasztóvédelmi szakbizottság új szabályokat hagyott jóvá a közúti balesetben megsérültek védelme érdekében az EU-ban. Az új szabályozást a plenáris ülésen is jóvá kell hagynia a Parlamentnek, ezt követően az uniós országoknak két év áll rendelkezésükre azok végrehajtására.

A következő hónapokban a képviselők szavaznak majd az EU közúti közlekedésbiztonsági politikai keretéről szóló állásfoglalásról is, amelyben meghatározzák, mi szükséges ahhoz, hogy 2050-ig nullára csökkentsék az európai utakon elhunytak számát. Ide tartozik a sebességkorlátozások bevezetése (30 km/h lakóövezetekben), nulla tolerancia az ittas vezetéssel kapcsolatban, és több biztonsági funkció az infrastruktúrában és a járművekben. Mindez válasz az Európai Bizottság 2021–2030-as uniós közlekedésbiztonsági politikai keretrendszerére.

(Forrás: az Európai Parlament honlapja)

Elhagyott tablet alapján sikerült fényt deríteni a Wagner orosz zsoldoscsoporthoz működésének részleteire

Egy líbiai harcmezőn hátrahagyott tableten talált adatokra hivatkozva tárta fel a leginkább zsoldoscsoporthoz hasonlító Wagner orosz biztonsági cég működésének részleteit a brit közszolgálati média-csoport, a BBC, amely szerdán tette közzé oknyomozó riportját a témában.

A tabletet a Wagner csoport egyik tagja hagyhatta el Líbia nyugati részén 2020 tavaszán egy harci övezetben. Az ENSZ támogatását élvező líbiai egészségügyi kormány erőivel szemben Haifa Hafitar tábornok erőit támogató Wagner csoportról mindaddig kevés közvetlen információ állt rendelkezésre. Titkosan működő szervezet, hivatalosan nem is létezik, de becslések szerint mintegy 10 ezer közreműködője lehetett a csoportnak az utóbbi hét évben.

A tableten tárolt fájlokhoz – köztük robbanószerkezetek használati útmutatóihoz és felderítő drónok felvételeihez – meglepően könnyen hozzá tudtak férni. Egy térképes alkalmazásban orosz feliratozású katonai térképeket találtak a Tripolitól délre fekvő Ain Zara elhagyatott külvárosáról, ahol a Wagner csoport harcosai 2020 februárja és májusa között tevékenykedtek.

A tablet tulajdonosát a fájlok alapján ugyan nem tudták azonosítani, de a térképekbe tűzve kódnevekre bukkantak, amelyek feltehetően a Wagner csoport tagjaira utalhattak. A BBC munkatársai azonosítani tudtak egy harcost a kódnevek, illetve egy ukrán önkéntesek által összeállított adatbázis és egy kiszivárgott ENSZ-jelentés összevetésével.

A tableten talált térképeken a kódnevek mellett fekete pontokkal az aknákat is jelzik Ain Zara lakónegyedeiben. A Wagner csoport két egykori – névtelenül nyilatkozó – tagja a

BBC-nek elmondta, hogy a harcosokat nem közvetlenül a zsoldoscsapatba toborozták, hanem kezdetben rövid távú szerződésekkel veszik fel olajkitermelő munkásként vagy biztonsági őrként. A fizikai tesztek és a biztonsági átvilágításokat követően kerülnek át a dél-oroszországi Krasznodar melletti nem hivatalos kiképzőtáborba, és ezt követően küldhetik őket külföldi bevetésre. A Wagner csoport alkalmazásában szolgálók az átlagfizetésnek akár tízszeresét is megkereshetik.

Líbiai hírszerzési forrásokból a BBC birtokába jutott egy tízoldalas dokumentum is, amelyből következtetni lehet arra, hogy – az eddigi sajtóhírekkel összhangban – a Wagner csoport valóban összefüggésbe hozható Jevgenyij Prigozsinnal. Prigozsinnal határozottan tagadja, hogy köze lenne a szervezethez.

A BBC birtokába jutott dokumentumokon az aláírásnál a DU monogram szerepel, amely Dmitrij Utkinra, az orosz különleges erők egykori elnöke utal, aki a Wagner csoport alapítója és teljes körű irányítója. A csoport neve onnan ered, hogy a náci Németországért élénken érdeklődő Utkint egykor „Wagnerként” emlegették. Jelenleg a „Kilencedik” kódnéven szerepel a csoporton belül.

Január elején Vlagyimir Putyin orosz elnök egy újságírói kérdésre azt válaszolta, hogy ha valóban orosz állampolgárok harcolnak Líbiában, akkor azok nem az orosz állam érdekeit képviselik, és nem kapnak pénzt az orosz államtól. Az orosz külügyminisztérium azt közölte, hogy a Wagner csoporttal kapcsolatos hírek nagyrészt manipulált adatokon alapszanak, és az a céljuk, hogy lejárássák Oroszország líbiai politikáját. (MTI)

Ország – világ

Tovább gyorsult a fertőzések üteme

Romániában továbbra is meredeken emelkedik a járványgörbe, hétnaponta másfélszeresére emelkedik az újonnan diagnosztizált koronavírus-fertőzések mozgóátlaga. A stratégiai kommunikációs törzs (GCS) csütörtöki jelentése szerint az utóbbi 24 órában 371 új fertőzést azonosítottak, amely 75 százalékkal haladja meg az utóbbi két hét átlagát. Jelenleg napi 212 eset számítana átlagosnak: az utóbbi két hét esetszámaiból kiszámolt mozgóátlag csaknem 50 százalékkal emelkedett az utóbbi héten. A kórházi kezelésre szoruló fertőzöttek száma július 17-e óta 240-ről 751-re emelkedett, az intenzív terápián ápoló súlyos eseteké pedig azóta megháromszorozódott, 32-ről 98-ra nőtt. A csütörtöki jelentésben a GCS három koronavírusos páciens haláláról számolt be. A járvány leginkább a fővárosban és környékén terjed: a csütörtöki új esetek 37 százalékát Bukarestben és az azt övező Ilfov megyében diagnosztizálták. (MTI)

Feketemunkások dolgoztak a felrobbant tűzijátékraktárban

Három személy tartózkodott a zernyesti tűzijátékraktárban szerda este, amikor a pirotechnikai eszközök felrobbantak. Egyiknek sem volt érvényben lévő munkaszerződése – közölte csütörtökön a munkaügyi felügyelőség. Az intézmény tájékoztatása szerint a Tohan üzem területén lévő épületet a Temexon Rt. használta tűzijáték-lerakatnak. A robbanás 21 óra körül következett be, amikor a helyiségben három személy tartózkodott, akik pirotechnikai eszközöket készítettek elő egy tűzijáték megszervezéséhez. Egyikük életét vesztette, a másik két személy nem sérült meg. A közlemény szerint bizottság alakult a munkabaleset kivizsgálására. Az intézmény felügyelőinek egy csoportja közvetlenül a robbanás után a helyszínen tájékozódott, és megállapították, hogy Temexon Rt.-nek nem volt engedélye az épület tűzijátékraktárként való használatára. A robbanásban érintett három személy közül kettőnek nem volt, a harmadiknak pedig fel van függesztve az egyéni munkaszerződése. A munkaügyi felügyelők folytatják a munkabaleset kivizsgálását. (Agerpres)

Navigare necesse est

(Folytatás az 1. oldalról)

feltalált futószalag, amelynek köszönhetően 1914-ben már csak 93 perc volt szükség egy T-modell összeszereléséhez. És mindez beindította Amerika motorizációját. Azelőtt az autót kézzel készítették, igen drága és megbízhatatlan luxuseredménynek számított, amelynek üzemeltetéséhez sofőrre volt szükség – mindez egy csapásra megváltozott, Amerika, majd kicsivel később Európa útjait ellepték a T-modellek, amelyeknek számos karosszéria- és traktorváltozatát a húszas években már a világ 11 országában gyártották egyidejűleg. Az Évszázad Autójának választott Bádög Böske lett az első elérhető, nagy tömegek által is megvásárolható világauto – és ezzel megváltoztatta mindenki életmódját, munkáját, szabadidős programját. Akik megvették, immár szabadon, kényük-kedvük szerint barangolhattak, kirándulhattak, a távolságok megszűnésének első stációjaként. Mindez hozzávetőlegesen 110 esztendővel ezelőtt, amikor az emberek jó része a világ más tájain még sarat evett.

Kérdés, hogy a mobilizációs forradalom, amelyet az azon az augusztusi napon elkészült, majd szeptemberben a gyárat elhagyó, egyszerű konstrukciójú, 20 lóerős kisautó elindított, a mi korszakunkban újabb fejezetéhez érkezik-e? Nyakunkon a klímaválság, az egyre forróbb nyarak, folyton erősödő viharok jelzik: országúti, tengeri, légi kalandozásaink melléktermékeit bolygónk egyre kevésbé kedveli. Egyre több helyen rebesgetik, hogy világvezető politikai szervek 15 év múlva már nem engedélyezik a belsőégésű motor gyártását. Kérdés, hogy vannak-e, lesznek-e olyan marketing- és műszaki zenik, mint Henry Ford, Galamb József és Farkas Jenő, akik egy csapásra megváltoztatják az ipartörténelem menetét? Akik képesek lesznek valóban eredményes megoldást találni az alternatív (környezetkímélő?) hajtási módok jelenlegi, kezdetleges szakaszában? Vagy csak folytatjuk a köldöknézést, tovább reszelgetjük az (ál)környezetkímélő villanyos technológiát, miközben ránk lobbán a bolygó. Mert a mobilitásban immár nem lehet megállás. Ahogyan ezt már cirka 2070 évvel ezelőtt Pompeius Magnus megfogalmazta: Navigare necesse est, vivere non est necesse.

Hajózni muszáj, élni nem.

Pénzhiányra hivatkoznak...

(Folytatás az 1. oldalról)

Sürgősségi kormányrendelettel húzták át azok várakozását, akik idén szeptembertől a 2019-ben elfogadott nyugdíjtörvény alkalmazásában reménykedtek. A rendelet értelmében az ugyancsak szeptembertől esedékes nyugdíjpont megemelését is elhalasztották. A 2021. évi 8-as számú sürgősségi kormányrendelet szerint 2023. szeptember 1. lesz az alkalmazás várható időpontja, addig az érvényben lévő 2010. évi 263-as számú nyugdíjtörvényt alkalmazzák. A februárban elfogadott rendelet többek között a pénzügyi stabilitás hiányával, a 2021–2023 közötti hitelen pénzügyi stratégia kidolgozásának szükségességével, a koronavírus-járvány megfékezésére célzó kiadásokkal, a közpénzügyi intézmények fenntarthatóságának negatív következményeivel stb. stb. indokolták.

Túlélő házastársi segély

Mivel szerkesztőségünkben több olvasónk is érdeklődött a túlélő házastársi segély, a háromgyerekes anyákat, fogyatékkal élő nyugdíjasokat érintő kedvezményekről, amelyeket szeptembertől kellett volna alkalmazzanak, illetve a nyugdíjak átszámításának időpontjáról, Csépp Éva Andrea parlamenti képviselőt, a munka- és szociális ügyek szakbizottságának alelnökét a jelenlegi helyzetről kérdeztük.

Amint előljáróban kifejtette, a 2019. évi 127-es számú nyugdíjtörvény 2021. szeptember elsejétől fejtenne volna ki hatását, de sajnos az alkalmazását 2023. szeptember elsejéig halasztották.

A túlélő házastársi segély kapcsán elmondta, hogy a jelenlegi rendelkezések értelmében csak azok élhetnek majd ezzel a lehetőséggel, akiket 2023 után nyugdíjaznak,

visszamenőleges hatállyal nem fogják alkalmazni a törvényt.

A túlélő házastársi segély révén egy új juttatást vezetnének be, amely az elhunyt házastárs nyugdíjának a 25%-át képezi, amelyre akkor jogosult a túlélő házastárs, ha nem választja az utódnyugdíjt (ami a román törvények szerint a házastárs nyugdíjának az 50%-a). A túlélő házastársi segély halmozható lesz a túlélő házastárs saját nyugdíjával, tudniillik jelen esetben az utódnyugdíj és a saját nyugdíj között kell válasszon az érdekelt. A módosítás következtében megmarad az érintett személy nyugdíja, és kiegészítésként fogja kapni az elhunyt házastárs nyugdíjának 25%-át, túlélő házastársi segély megnevezés alatt, így ez nagyobb végösszeget eredményezhet. Ahhoz, hogy jogosulttá váljék a túlélő házastárs erre a segélyre, az

Fotó: Csépp Éva Andrea sajtóirodája

alábbi feltételeket kell teljesíteni: rendelkezik a teljes hozzájárulási periódussal; betöltötte a standard nyugdíjkorhatárt; nem házasodott újra; a házasság terjedelme legkevesebb 10 év volt, és a megítélt összeg nem haladja meg a minimális bruttó jövedelem 80%-át.

A nyugdíjzámítást is átütemezték

Ami a sokat emlegetett nagyszabású nyugdíjzámítást illeti, erről még nincs szó, mivel erre vonatkozó hatályos törvény egyelőre nincs érvényben. A nyugdíjasok egyénileg kérhetik nyugdíjuk átszámítását, ha az eredeti nyugdíjuk megállapítása után változások következtek be, azaz, ha időközben nyugdíjasként olyan tevékenységet folytattak, amely bizonyos időszakban újabb társadalombiztosítási hozzájárulás befizetésével járt. Ilyen típusú nyugdíjzámításokat

folyamatosan végeznek. Maros megyében körülbelül 135 ezer nyugdíjas van, havonta átlag 500-600 új nyugdíjazási kérelmet nyújtanak be.

A törvények évek óta fennálló alkalmazási nehézségei kapcsán Csépp Éva Andrea parlamenti képviselő hangsúlyozta a nyugdíjrendszerre vonatkozó jogszabályok és eljárások mielőbbi összehangolásának fontosságát az alkotmánybírói döntésekkel, mivel elvárás, hogy a kedvezményezettek megkapják az előírt jogokat, anélkül, hogy az igazságszolgáltatáshoz folyamodjanak.

Személyesen is megtapasztalta, hogy a Maros Megyei Nyugdíjpénztárnál a mintegy 30.000 nyugdíjazási dossziéban szereplő adat folyamatban lévő aktualizálása rendkívüli terhet ró az alkalmazotokra, mindamelllett, hogy elmondásuk szerint ez nem könnyíti meg a továbbiakban az intézmény munkáját, és emellett a napi munkavitel is az ő felelőségük. „A digitalizáció korában sajnos közintézményeink még mindig a papíralapú munkára vannak utalva, hiszen központilag nem rendelkeznek egy jól működő, összehangolt, felhasználóbarát és időtállóan aktualizált informatikai rendszerrel” – jelezte. Az intézményben tett látogatása során a munka- és szociális ügyek szakbizottságának alelnökéeként is arra a következtetésre jutott, hogy nem lehet hatékonyan működni, ha az Országos Nyugdíjpénztár nem biztosít egy jól kigondolt, és minden megyére érvényes, időtálló gyakorlatba ültetési eljárást, amely nem nehezíti, hanem megkönnyíti a munkát, és felgyorsítja a munkafolyamatokat annak érdekében, hogy a kedvezményezettek, azaz a nyugdíjasok gyors és minőségi szolgáltatásban részesüljenek.

Nagyszabású helyi infrastruktúra-fejlesztési programot indít a kormány

Nagyszabású felzárkóztatási programot hirdetett meg a helyi közösségek számára a kormány: a fejlesztési minisztérium honlapján szerdán közvitára bocsátott tervezet szerint 50 milliárd lejnyi támogatást juttatnak a következő hat évben a központi költségvetésből közművesítésre és a helyi közúti infrastruktúra korszerűsítésére.

Az Anghel Saligny román mérnökről – a Bukarest és a Fekete-tenger közötti vasúti összeköttetés kiépítését lehetővé tevő Fetești-Cernavoda Duna-híd tervezőjéről – elnevezett országos beruházási program elindítását kedden hagyta jóvá a kormánykoalíció.

„Ez az ország eddigi legnagyobb finanszírozású fejlesztési alapja, mely a helyi közösségekről szól. Én annak örülök, hogy ezt az RMDSZ terjeszti be a kormány elé, illetve hogy tartjuk a szavunkat, ami arról szól, hogy kormány-

zati eszközökkel a helyi közösségek fejlesztését fogjuk szolgálni” – mondta a kolozsvári Maszol.ro hírportálnak Cseke Attila fejlesztési miniszter.

Hozzátette: a döntés a helyi igényeken alapszik, és olyan területeken juttat megpályázható finanszírozást az önkormányzatoknak, amelyekre az Európai Uniótól nagyon kevés támogatás érkezik, vagy amelyekre egyáltalán nem lehet támogatást szerezni. Romániában a megyei utak 57 százaléka nincs korszerűsítve, a községi utak 80 százaléka nincs felújítva, az önkormányzatok 29 százalékanak nincs ivóvízhálózata, 57 százalékanak nincsen csatornázása, illetve 70 százaléka nem rendelkezik gázhálózattal.

Az 50 milliárd lejes keretből útjavításra, víz- és szennyvízhálózat kiépítésére és korszerűsítésére, víztisztító állomásokra, illetve a gázhálózat kiépítésére pályázhatnak az önkormányzatok. (MTI)

Az építőipar sínyli meg leginkább a munkaerőhiányt Románia megduplázta az EU-n kívülről befogadható külföldi vendégmunkások keretszámát

Megduplázta a kormány az Európai Unió kívülről befogadható külföldi vendégmunkások keretszámát: a szerdán elfogadott kormányhatározat szerint a hatóságok idén a tervezett 25 ezer helyett 50 ezer új munkavállalási engedélyt bocsáthatnak ki.

A krónikus munkaerőhiánnyal küzdő Románia – amelynek mintegy négy milliárd állampolgára vándorolt el nyugat-európai országokba, amióta belépett az EU-ba – évről évre emelte a keretszámot: 2017-ben ötezer, 2018-ban tízezer, 2019-ben 20 ezer EU-n kívülről érkezett új vendégmunkást fogadott be.

Tavaly a koronavírus-járvány miatt valamilyen visszacsúszással a kereslet a munkaerőpiacon és a 2020-ra megszabott 30 ezres keretszámot csak 90 százalékkal használták ki a munkáltatók.

A szerdai kormányhatározat indoklása szerint idén jelentősen megnőtt a munkaerő-ke-

reslet. Az év első felében a tavalyinál 27 százalékkal több kérelmet adtak be, az Országos Munkaerő Ügynökség pedig több mint 14 ezer munkavállalási engedélyt bocsátott ki, ami az éves kontingens 56 százaléka.

Romániában az idei év első öt hónapjában a tavalyi év azonos időszakához képest 2,77 százalékkal 160 ezerre emelkedett a betöltetlen állások száma, ezek közül csaknem 30 ezret pedig huzamosabb ideje nem tudnak betölteni a munkáltatók.

A bukaresti gazdasági sajtóban megjelent adatok szerint idén márciusban 54 793 Európai Unió kívülről érkezett vendégmunkás dolgozott érvényes munkavállalási engedéllyel Romániában, legtöbbször Törökországból (6916), Moldovából (4747) és Vietnámból (4708) érkeztek, és főleg az építőiparban, vendéglátásban, fuvarozásban illetve a sütőiparban vállaltak munkát. (MTI)

SZÍNES VILÁG

XVII. évf. 30. (772.) szám, 2021. augusztus 13., péntek

Az éghajlatváltozás egészségügyi hatásai

Bár a globális felmelegedés helyi előnyökkel is járhat, például a mérsékelt éghajlaton kevesebb a téli halálozás, és bizonyos területeken megnövekedett az élelmiszer-termelés, a változó éghajlat általános egészségügyi hatásai elsősorban negatívak. A klímaváltozás az egészség számos társadalmi és környezeti tényezőjét – tiszta levegő, biztonságos ivóvíz, elegendő élelem, biztonságos menedék – érinti.

Az éghajlatváltozás egészségügyi hatásainak mérése csak megközelítőleg lehetséges. Mindazonáltal, figyelembe véve a lehetséges egészségügyi hatások csak egy részét, és feltételezve a folyamatos gazdasági növekedést és az egészségügyi haladást, az Egészségügyi Világszervezet arra a következtetésre jutott, hogy az éghajlatváltozás várhatóan évente körülbelül 250.000 további halált okoz 2030–2050 között. Idős emberek körében 38.000-re tehető a szélsőséges hő okozta haláleset, 48.000 a hasmenés, 60.000 a malária és 95.000 a gyermekkori alultápláltság miatt bekövetkező elhalálozások száma. Mindezek olyan hosszú távú globális problémák, amelyek a hozzájuk képest rövid távon lejátszódó koronavírus-járványt „messze megelőzik”.

Az éghajlatváltozás valamennyi népességet érinti, de egyesek sebezhetőbbek, mint mások. Különösen kiszolgáltatottak a kis szigeteki fejlődő államokban és más part menti régiókban, valamint a hegyvidéken és sarkvidéken élő emberek. A gyermekek – különösen a szegény országokban élők – a legsérülékenyebbek az ebből fakadó egészségügyi kockázatokkal szemben, és hosszabb ideig ki vannak téve az egészségügyi következményeknek. Az egészségre gyakorolt hatások várhatóan súlyosabbak lesznek az idősek és a fogyatékosokkal vagy a már meglévő betegségekkel küzdők esetében is. A gyenge egészségügyi infrastruktúrával rendelkező területek – főleg a fejlődő országokban – a legkevésbé képesek megbirkózni az erre való felkészüléssel és a megelőző stratégiák kidolgozásával segítség nélkül.

A tudományos körökben magas körben ismert Lancet orvosi folyóiratban közölt tanulmány szerint a klímaváltozás nagymértékben befolyásolja egyes országok 2050-ben várható elhalálozási mutatóját. Románia a listán a 30. helyet foglalja el. Eközben elmondható, hogy miközben a klímaváltozás emberi egészségre gyakorolt akut hatása fokozott figyelmet kap, a krónikus betegségekre, különösen a rákra gyakorolt hatásáról keveset tudunk vagy veszünk tudomást.

A következőkben a legfontosabb szempontok szerint vizsgáljuk a klímaváltozás hatásait az egészségre. A legfontosabb egészségügyi kockázatot az extrém hőmérsékleti események jelentik. A hőhullámokkal szemben a legsérülékenyebbek a krónikus keringési, anyagcsere-, légzőszervi, mentális betegségekben szenvedők, az idősek és a gyermekek. A hőhullámok hatására 2003-ban figyeltek fel Európa-szerte, csupán Nyugat-Európában több mint 70.000 ember halálát okozta a tartósan fennálló magas hőmérséklet. Bár 2003 után sok országban, nagyvárosban vezettek be hőségriasztást és ehhez kapcsolódó megelőző intézkedéseket, még így is sok országban 11–35% között mozog a hőhullámok alatt bekövetkező többelhalálozások száma.

Az extrém hőmérséklet okozta kóros elváltozások alapját a szimpatikus idegrendszer és a renin-angiotenzin rendszer aktiválódása képezi. A szélsőséges hőstressz következtében fellépő kiszáradás megváltoztatja a vér viszkozitását (nő a vörösvértest- és trombocitaszám), amely véralvadást zavarhoz, trombózisképződéshez vezethet.

Szervezetünk rövid távon, általában 3–12 nap alatt képes alkalmazkodni a nagy meleghez, az elhalálozások többsége a hőhullámok első két napján következik be. A szokatlan hőviszonyokhoz történő hosszú távú alkalmazkodás ellenben akár évekig is eltarthat. A hosszú távon bekövetkező változások stabilak, és tartósan fennmaradnak. A szervezet alkalmazkodása következtében kevesebbet izzadunk, alacsonyabb a sóbevitel, kevésbé növekszik a test maghőmérséklete, és kevésbé emelkedik a pulzus adott hőterhelés esetén.

Az extrém hőmérsékleti hatások szempontjából leginkább veszélyeztetettek az alábbi idült betegségekben szenvedők: szív-érrendszeri betegségek, magas vérnyomás, ritmuszavarok, idült légzőszervi betegségek, cukorbetegség és egyéb anyagcsere-betegségek, szervi eredetű mentális betegségek, demencia, Alzheimer-kór, mentális és viselkedési zavarok, pszichoaktív gyógyszereket szedők, alkoholisták, skizofrénia és hasonló kórképek, krónikus vesebetegségek és veseelégtelenség. Emelkedett a kockázat a gyermekeknél, illetve a várandós kismamáknál. Különösen nagy a rizikó a várandós anyák esetében, ugyanis a várandósság során bekövetkező hormonális változások miatt könnyen „felmelegedhetnek”, ami mind az anya, mind a magzat számára kockázatot jelent, ahogy az újszülöttek számára is, tekintettel a nem megfelelő hőszabályozási képességeikre és a fokozott folyadékigényükre.

Az extrém és hosszan tartó hőhullámok különféle tüneteket idézhetnek elő: görcsös állapot, eszméletvesztés, kiszáradás, hőség. Az érzékeny populációt tekintve a városi lakosság esetében fokozottabb a kockázat, ugyanis a városi infrastruktúra nem teszi lehetővé a megfelelő lehűlést az éjszakák folyamán, ezt tovább súlyosbítja az ipari üzemek jelenléte, így a városok viszonylag magasabb minimum-hőmérséklete az észlelt többelhalálozás jelentős kockázati tényezője.

A magas hőmérséklet emeli az ózon és más szennyező anyagok szintjét is a levegőben, amely a sztratoszférikus ózonréteg csökkenéséhez vezet, és valószínűsített egészségkárosító hatást eredményez. Ezen egészségkárosító hatás legnagyobb mértékben a bőrt érinti. Fényérzékenység, leégés, idült napsugárzás okozta bőrelváltozások, melanoma és egyéb rosszindulatú bőrdaganatok megjelenését idézi elő. Eme káros hatások azonban más szervrendszeri elváltozásokat is okoznak. A szemészet területén heveny kötőhártya- és szaruhártyagyulladás, szürkehályog-képződés fordulhat elő. Gyakoribbá válik a rosszindulatú daganatok megjelenése. Az immunrendszerre kifejtett hatások: a sejtes immunválasz csökkenése, illetve a fertőzésekre való fokozott hajlam, a profilaktikus immunizálás hatásának csökkentése, a látens vírusfertőzések aktiválása.

Az allergiát okozó növények, a pollen és más aeroallergének szintje magasabb extrém melegben. Ezek kiválthatják az asztmát, amely körülbelül háromszázmillió embert érint világszinten. A folyamatos hőmérséklet-emelkedés várhatóan súlyosbítja ezt a terhet, meghosszabbítva az allergiaszezon időtartamát, illetve új, invazív allergén növényfajok megjelenését.

Az éghajlati viszonyok erősen befolyásolják a víz és az élelmiszer által okozott fertőzéseket, a baktériumok (Salmonella és mások) által terjedő betegségeket, valamint az állati közvetítők (rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző betegségek térbeli és időbeli megjelenését. A legújabb tanulmányok azt mutatják, hogy Európában jelentősen megnövekedhet a morbiditás, 2030-ig évente további 20.000, 2080-ig pedig évente 25.000–40.000 eset várható.

Az éghajlatváltozás valószínűleg meghosszabbítja a vektor által terjedő fontos betegségek átterjedési idényeit, és megváltoztatja azok földrajzi tartományát. Például az éghajlatváltozás várhatóan jelentősen kiszélesíti Kína azon területét, ahol a csiga által terjesztett betegség, a schistosomiasis előfordul.

A maláriát erősen befolyásolja az éghajlatváltozása. Az anopheles szúnyogok által továbbított malária évente több mint 400.000 embert öl meg – főként 5 éves kor alatti gyermekeket –, többnyire az afrikai országokban. Számos tanulmány szerint az éghajlatváltozás valószínűleg tovább növeli a dengue-expozíciót, elősegíti más szúnyog- és rovarvektorok által közvetített megbetegedések növekedését, így például a Lyme-kór, a rágcsálók által terjesztett hantavírus-fertőzések emelkedését.

A klímahatásokkal összefüggésben nyilvánvalóan fontos, hogy az extrém magas hőmérsékletű időszak az év során milyen hosszan áll fenn, hiszen a mikrobák szaporodási sebessége nagymértékben függ a hőmérséklettől. A klímaváltozás növelni fogja a mikrobiális eredetű élelmiszer-mérgezéseket, amelyekért elsősorban a penészgombák mikotoxin-tartalma felelős. Az egyre gyakrabban előforduló nagy mennyiségű csapadékutólagos következtében a jövőben egyre gyakrabban kell számolni ivóvíz eredetű fertőzések lehetőségével is.

Az éghajlatváltozás várhatóan globálisan veszélyezteti az élelmiszer-termelést és az élelmiszer-minőség bizonyos szempontjait, valamint az élelmiszerárakat és az elosztási rendszereket. A hőmérséklet emelkedése és a változó csapadék valószínűleg csökkenti a vágott élelmiszerek termelését a legszegényebb régiók számos részén. Ez növeli az alultápláltság előfordulását, amely jelenleg évente 3,1 millió ember halálát okozza.

Néhány mentális betegségben szenvedő beteg különösen érzékeny a hőre. Az öngyilkosság aránya az időjárástól függően változik, magas hőmérséklet mellett emelkedik, ami arra utal, hogy az éghajlatváltozás hatással lehet a depresszióra és más pszichés betegségekre. A súlyos lelki betegségben szenvedők, például a skizofrénia esetében alkalmazott gyógyszeres kezelések megzavarhatják a hőmérséklet szabályozását, vagy akár közvetlenül hipertermiát okozhatnak. További, kevésbé jól ismert mentális egészségi hatások közé tartozik a környezet pusztulásával, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatban fellépő szorongás és kétségbeesés.

A fenti adatok és elemzés alátámasztja az éghajlatváltozás egészségügyi hatásai vizsgálatának a fontosságát. Mindenekelőtt azonban az előidézett kockázati tényezők csökkentése, a globális felmelegedés lassítása lenne az elsődleges feladat. Saját egészségünk érdekében és védelmében.

**Dr. Ábrám Zoltán
Dr. Ivácson Beáta
Dr. Kósa Melánia**

A természet kalendárium (CDLXXV.)

Kiss Székely Zoltán

*Belenézek a nagy éjszakába,
Alszik a föld, maga árnyékába;
Itt vagy amott csillagok röppennek:
Gondolatim is úgy jönnek-mennek.
Gondolatom szappanbuboréki
csillogók, mint odafenn az égi:
De töredék mindkettőnek útja –
Mind szétpattan, mielőtt megfutja.*

Augusztusi csillaghullások idején, **Meddő órán** nézem az eget, mint tette azt **Arany János** is – 1877. augusztus 9-én keltezett verse tanú reá. Akkoriban még sokkal bővebb volt az emberek égboltismerete. **Herman Ottó** behatóan tanulmányozta az általa ösfoglalkozásnak nevezett pásztorkodást és halászatot, az 1914-ben megjelent **A magyar pásztorok nyelvcsicse**ben külön fejezetet szentelt a pásztorszavaknak. Hazánkban a népi csillagnevek, csillagmondák rendszeres gyűjtését az 1830-as években még **Lugossy József** kezdte el, adatait a magyar mitológiai kutatás doyenje, **Ipolyi Arnold** tette közzé az 1854-ben kiadott **Magyar Mythológiájában**. Herman összegzése 91 csillag-, illetve csillaghalmozatot tartalmaz. Göncölszekér (Nagy Medve törzse), Keresztcsillag (Hattyú), Hadak útja (Tejút), Esthajnalcsillag (Vénusz), Sarkcsillag (a Kis Göncöl rúdjának vége), Kaszácsillag (Orion), Fiastyúk (Plejádok), Sánta Kata (Szíriusz), Béres (Alcor) – íme néhány ezek közül.

Geográfia és csillagászat. A XVII. században még közel álltak egymáshoz. 1669-ben festette meg a holland **Jan Vermeer** híres kettős képét, **A geográfus** és **Az asztronómus**. A csillagászat felvirágzásának korszaka ez, meg a nagy földrajzi felfedezéseké. A tulipántermesztő és gyémántcsiszoló holland aranykor sodorvizen született a távcső s ikerestvére, a mikroszkóp is. A természetes fényben úszó képek (pre)impresszionizmusba hajlanak. A geográfus kezében körző, a szekrény tetején földgömb, a falitérkép részletén Dél-Amerika partvonala sejlik fel. A csillagász éppen **Jodocus Hondius** 1600-as kiadású éggömbjét tanulmányozza, asztrolábium hever az asztalon, s **Adrien Metius** 1621-ben megjelent **A csillagok vizsgálatáról illetve megfigyeléséről** című könyve pihen kinyitva, a szekrényen egy csillagtérkép lóg. Vitatott, de egyesek szerint a két festményhez az első mikroszkópok készítője, **Antonie van Leeuwenhoek** – a Vermeer-hagyaték későbbi gondnoka – állt modell.

156 évvel ezelőtt, 1865. augusztus 13-án halt meg **Semmelweis Ignác Fülöp**, a sebészeti aszeptikus elv első képviselője, a klóros vízzel történő kézmosás bevezetője. Az anyák megmentőjének nevét ma a budapesti orvosi és gyógyszerészeti egyetem viseli.

98 éve, 1923. augusztus 14-én halt meg **Semsey Andor** mineralógus. Ő rendezte és szerkesztette a Nemzeti Múzeum meteorit-

gyűjteményét, 1866-ban erről írta egyik jelentős tanulmányát. Hazai és külföldi útjain szenvedélyesen gyűjtötte az ásványokat, és azokat kivétel nélkül a múzeumnak ajándékozta. Kora legnagyobb mecénása volt; gyakorlatilag teljes vagyont, több mint 2 millió aranykoronát áldozott a magyar tudományos élet támogatására. A világ leghíresebb ásványgyűjteményei közül hármát megvásárolt a Nemzeti Múzeum számára. Az őslénytár ritka példányait szintén ő vásárolta. Műszereket szerzett be, tanulmányutakat finanszírozott, hozzájárult a könyveszerzésekhez. Az 1895-ben létesült **Eötvös Collegium** alapítókéjéhez jelentős összeggel járult hozzá. Legjelentősebb adománya az a hatalmas – 200.000 koronás – összeg volt, amelyet a Tudományos Akadémia rendelkezésére bocsátott tíz elmaradott területet érintő tíz kézikönyv megírása céljára. Alapelvét szerény szavakkal fogalmazta meg: **Mindnyájunk kötelessége, hogy hazánk előrehaladásán közreműködjunk**. Emlékét a **semseyt** és az **andorit** nevű ásványok is őrzik.

Augusztus 15-én emlékezzünk meg **Balogh János** zoológusról. Húsz évvel ezelőtt, 2002-ben e napon esett ki a toll a kezéből. Egyike volt azon keveseknek, akik az új tudományos eredményeket a nagyközönség számára szórakoztatóan, érthetően tudták továbbadni. A **Tolnai Világlapnál** – több mint száz évvel ezelőtt – szívtá magába az ismeretterjesztés alapjait. A Pázmány Péter Tudományegyetemen, a **Dudich Endre** vezette Állatrendszertani és Ökológiai Tanszéken dolgozott; 1960-ban megalapította a Talajzoológiai Kutatócsoportot. Több mint ezer új állatfajt (pókokat és atkákat) fedezett fel a világ minden tájáról. Az 1953-ban megjelent **A zoológia alapjai** könyve tette világhírűvé.

*Oh természet, oh dicső természet!
Mely nyelv merne versenyezni véled?
Mily nagy vagy te! mentül inkább hallgatsz.*

Annál többet, annál szebbet mondasz.

Sinkovits Imre hangjával indította a '70-es évek közepétől legendás rádióműsor-sorozatát (**Magnóval a világ körül, Muzsikáló természet, Bioszféra expedíció**). Jómagam Szőkefalván tanítottam akkoriban, s esténként Grundig rádiómagnómmal vadásztam a Kossuth rádióban elhangzó műsorokra, hogy aztán az ökológiaórákon forgassam le a felvettüket.

Csak ötvenéves korától, 1963-tól adatott meg neki, hogy elkezdje a világtúrát, s olyan tudománynépszerűsítő sorozatokat szerkeszt, tudományos munkássága mellett, mint a Duna Televízióból is ismert **A napsugár nyomában** vagy **A megsebzett bolygó**. Ha szerencsésebb országba születik, népszerűsége ma világszerte **David Attenborough**-éval, **Gerald Durrell**-ével, **Jacques Cousteau**-éval vetekedne.

101 éve, 1920. augusztus 16-án halt meg **Joseph Norman Lockyer** angol csillagász.

Leánderek kora – augusztus

A **Royal College of Science** tanára és a napfizikai obszervatórium vezetőjeként 1866-ban kezdte meg a napfoltok spektroszkópiai megfigyelését, 1868-ban fedezte fel, hogy a kitörések a Nap körüli rétegben mennek végbe, ezt a réteget ő nevezte el kromoszféranak. A Nap színképében azonosított egy, a Földön addig nem ismert elemet, a **héliumot**, amit csak 27 évvel később mutattak ki a Föld légkörében. 1870 és 1905 között nyolc expedíciót vezetett a napfogyatkozások megfigyelésére. Ő ismerte fel, hogy egyes ókori és őskori építmények (Stonehenge, egyiptomi, görög építmények) csillagászati eseményekhez tájolva épültek. Ezzel megvetette az asztroarcheológia tudományának alapjait. 1869-ben megalapította a **Nature** c. tudományos folyóiratot, majd egészen a halálát megelőző néhány hónapig szerkesztette a lapot.

*...fő, hogy dolgozzanak – 92 évvel ezelőtt, 1929. augusztus 17-én írta volt le utolsó sorát **Benedek Elek**. Az **Öreg fültető énekének** két sora motoszkál bennem:*

*Mi hasznom benne? – én nem kérdezem,
Csak ültetek a jövő nemzedéknek!*

Elek apó mesefája ma is virágot bontó, gyümölcsöt ontó, megízlelése nemzetmegtartó.

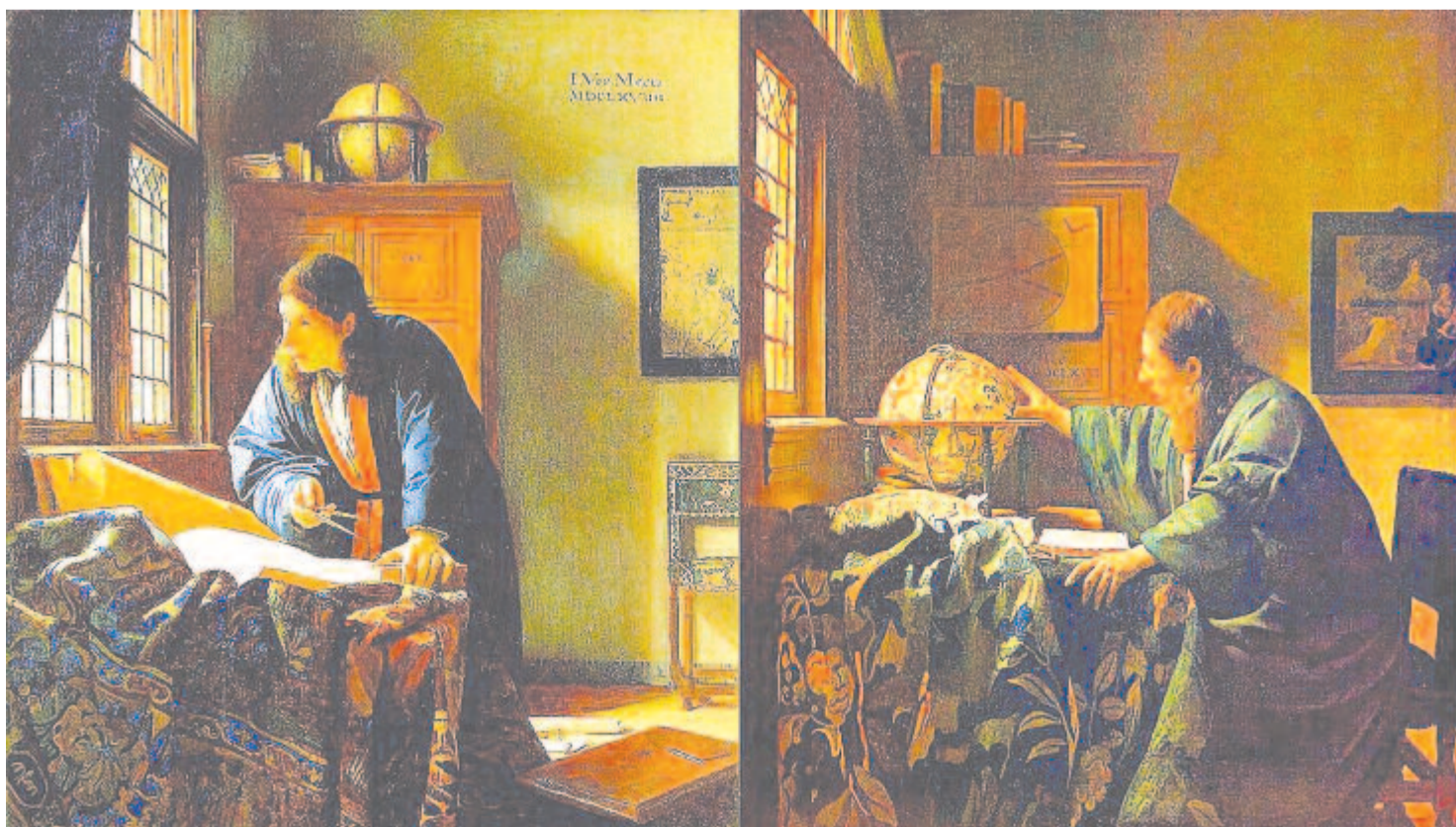
Szent István napján, 1968. augusztus 20-án halt meg **Vértes László** ősrégész. Kutatásaival, a világon elsőként alkalmazva matematikai módszereket, módosította a patintott kőkorszak addig elfogadott kronológiáját. 1965. augusztus 21-én, Sámuel napján tárta fel a vértesszőlősi mésztufabányában az első Kárpát-medencei előemberleletet. Ezért kapta a 350.000 évvel ezelőtt itt élt **Homo erectus seu sapiens paleohungaricus** a **Samu** becenevet.

1989-ben e napon elefántcsontcsempészek meggyilkolták **George Adamsont**, aki (1939-től) a keniai Vadvédelmi Hivatal természetőreként ismerte meg feleségét, **Joy Adamsont**, az **Elza és kölykei** világhírű szerzőjét. 1956-ban egy nőstény oroszlán tartott rettegésben több falut, és neki nem volt más választása, le kellett lőnie. Később megtalálták ennek az oroszlánnak a három kölykét, a legkisebbet Elzának nevezték el. Amint a kölykök nagyobbak lettek, a két nagyobbikat egy holland állatkertbe adták, Elzát pedig sikerült visszaváradítani a természetbe. Joy az árván maradt oroszlánkölyök örökbefogadásáról, felfedezéséről és a vadonba való visszazoktatásáról szóló történetet írta meg első nagy sikerű könyvében, az **Oroszlánhűségben**. 1961-ben létrehozta az **Elsa Wild Animal Appeal** nemzetközi vadvédő alapítványt. Joy nemcsak az oroszlánokról, hanem a gepárdokról is írt könyvet. **A pettyes szifnix nyomában** című, 1972-ben írt mű főszereplője Pippa, a nőstény gepárd. E könyvek és az Elzáról készült film ismertette meg velünk a vadvédelem jelentőségét s a nézetet: minden fogságba került állatot meg kell próbálni visszazoktatni saját, természetes közegébe. Joyt 1980. január 3-án a Shaba Nemzeti Parkban holtan találták. Bár először oroszlántámadásnak tartották az esetet, később nyilvánvalóvá vált, hogy meggyilkolták. Joy hamvainak egy részét Elza és Pippa sírján szórták szét.

Hullócsillagoktól, ásványtanon keresztül, az ökológia és az etológia néhány emlékét felelevenítve, cammogtunk mai sétánkon **Benedek Elek** hitvallásáig, melyhez tartani szeretném magamat az elkövetkezendőkben is, kedves Olvasóm.

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2021-ben, 172 évvel az aradi fegyverletétel után

Vermeer ikerképei: A geográfus és Az asztronómus

Fél évezrede bukott el az azték birodalom

Ötszáz éve, 1521. augusztus 13-án foglalták el az Hernán Cortés vezette spanyol konkvisztádorok Tenochtitlánt, az aztékok fővárosát. Az azték birodalom ezzel elbukott, Mexikó Új-Spanyolország néven a spanyol korona gyarmata lett. Az MTVA Sajtóarchívumának anyaga:

Közép-Amerikában a maja, majd a tolték civilizáció felemelkedése és lehanyatlása után az aztékok hozták létre birodalmat a 15. század elején. Fővárosukat a mai Mexikóváros helyén, a mocsaras Texcoco-tó egyik szigetén építették fel, a városnak fénykorában mintegy 150 ezer lakosa lehetett. A rendkívül harcias aztékok civilizációját fejlett mezőgazdaság és kereskedelem jellemezte, társadalmuk végtelenül hierarchikus, az élet minden aspektusát irányító vallásuk kegyetlen volt. Hitük szerint az istenek vérüket adták az ember megteremtéséért, és e tartozás fejében vért kell nekik felajánlani, hogy fennmaradjon a világ rendje. Az önkínzások, csonkítások mellett rendszeresek voltak az emberáldozatok is, amikor a hadjáratokban ejtett foglyok felhasított mellkasából kitépték a még dobogó szívet.

Első európaiként 1517-ben a spanyol Francisco Hernandez de Cordoba kötött ki azték területen. A beszámolója fellelkesült kubai kormányzó, Diego Velázquez a következő évben hódító expedíciót szervezett, amelynek vezetésére Hernán Cortést szemelte ki. Az 1485-ben Spanyolországban született Cortés szerencsésjét keresve hajózott át az Újvilágba, részt vett Kuba meghódításában, majd Velázquez titkára lett. A kormányzó az utolsó pillanatban leváltotta Cortest, aki figyelmen kívül hagyta a parancsot, s 11 hajóval, 500 emberrel, tucatnyi lóval és néhány ágyúval kikötött a Yucatán félszigeten. Mivel ez lázadásnak minősült, hajóit elégette, hogy senki ne fordulhasson vissza.

Cortes a területet spanyol birtoknak nyilvánította, és megalapította Veracruzot, az első mexikói spanyol települést. Tabasco közelében legyőzött egy obszidián kardokkal és lándzsákkal felszerelt indián sereget, akik húsz fiatal növel ajándékozták meg. Az azonnal megkeresztelt nők egyike Cortes szeretője és egyik fiának anyja lett, és a hadjárat során nyelvtudásával és helyismeretével nagy segítséget jelentett a spanyoloknak. Cortes felismerte, hogy a leigázott törzsek

mennyire gyűlölik az aztékokat, és városállamok sorát állította a maga oldalára nyers erővel és politikai manőverezéssel, ígéretek sorával. Egyre szaporodó seregével 1519 novemberében érte el az azték fővárost, ahol II. Moctezuma barátságosan fogadta – az uralkodó állítólag egy régi jóslat miatt azt hitte, hogy a fehér bőrű idegeneket az azték mitológia szerint az emberiséget teremtő, és a többi isten elől keletre menekült Quetzalcóatl, a Tollaskígyó küldte hozzá.

Cortes nem viszonzta a jóindulatot: amikor hírt vette, hogy Velázquez sereget küldött elfogására, túsul ejtette Moctezumát, majd emberei többségével lóhalálában indult a tengerpartra. Itt gyors győzelmet aratott, a túlélő konkvisztádorokat pedig rávette, hogy csatlakozzanak hozzá. Tenochtitlánba visszatérve azonban teljesen megváltozott helyzettel kellett szembesülnie. A kis létszámú spanyol helyőrség azték támadástól félt és „megelőző intézkedésként” 1520. május 22-én a nagytemplomban tartott áldozati szertartás közben lemészárolta az azték arisztokrácia színe-javát. Cortes a lázongó városba visszatérve bejutott a palotába, ahol emberei elbarikádozták magukat, de miután a

zűrzavarban meghalt Moctezuma (a spanyol krónikák szerint saját népe követte meg, amikor szólni próbált hozzájuk), nem maradt más választása, mint a menekülés. A „szomorú éjszakán”, június 30-án a zuhogó esőben, a sáros töltésen 1500 emberből csak 459 jutott ki a csapdából, az elfogottakat az aztékok élve feláldozták.

Az elgyötört spanyolok a város közelében kénytelenek voltak csatát vállalni, amelyet a túlerő ellenére – főként az aztékok számára ismeretlen lovasságuk rohamának köszönhetően – megnyertek, és elérték a velük szövetséges Tlaxcala városát. Cortes itt a Kubából érkezett erősítéssel újrászervezte seregét, sőt még hajókat is építtetett, hogy a vízről is támadhassa a szigeten fekvő azték fővárost. Fokról fokra nyomult előre, az aztékok ellenállását a kitört himlőjárvány is gyengítette. A blokád alá vont Tenochtitlán három hónapig kitartott, de amikor 1521. augusztus 13-án a menekülni akaró utolsó azték uralkodó, Cuauhtémoc fogságba esett, az azték birodalom elbukott.

Cortes földig romboltatta a csodálatos várost, amelyet ma csak elbeszélésekből ismerünk, romjain pedig felépítette a mai Mexikóvárost. Mivel kevesellte zsákmányát, kiváltatás alá vonta az elfogott Cu-

auhtémocot, aki nem árulta el a valószínűleg nem is létező aranykincsei helyét, s 1525-ben kivégezték. Cortes V. Károly spanyol király Új-Spanyolország kormányzójának és fővezérének nevezte ki, ő pedig hozzá kezdett a meghódított területek megszervezéséhez, vagyis a kincsek módszeres elrablásához. Számátalan irigye támadt odahaza és az Újvilágban is, ő pedig a királyhoz intézett levelekben igyekezett tisztázni magát. 1528-ban visszatutott Spanyolországba, ahol a király ismét főkapitánnyá, de nem kormányzónak nevezte ki, hatalma jelentősen megcsappant. Újabb expedícióin az átjárót kereste a Csendes-óceánhoz és eljutott Kaliforniába is. 1541-ben végleg hazatért Spanyolországba a szerinte neki járó elismerést keresve, s elszegényedve, megkeseredve halt meg 1547. december 2-án.

Maradványainak is hányattott sors jutott, különböző okok miatt több mint nyolcszor temették újra, előbb Sevilleben, majd Új-Spanyolországban. Mexikó függetlenné válása után sírját szétdőlték, egy mexikóvárosi templom fala mögé rejtett csontjait csak 1946-ban találták meg, ma is ott nyugszanak, helyüket csak egy tábla jelzi a falon. Megtérítése ellentmondásos, a nagy hódító mellett egy civilizáció megsemmisítőjét is látják benne.

A berlini fal – a hidegháború legfontosabb szimbóluma

Épült 1961. augusztus 13-án, leomlott 1989. november 9-én

1961. augusztus 13-án kezdtek el építeni a berlini falat, amely teljesen körülvette Nyugat-Berlint; a teljes hossza 156 kilométer volt. 1989. november 9-én omlott le.

A második világháborúban vesztes Németországot és fővárosát, Berlint a győztes szövetséges nagyhatalmak (az Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország és a Szovjetunió) megszállási övezetekre osztották. A hidegháború kezdete után, 1949-ben a szovjet zónában megalakult a Német Demokratikus Köztársaság, a nyugati szövetséges zónákból pedig létrejött a Német Szövetségi Köztársaság.

A szovjet zóna közepén fekvő Berlin keleti, szovjet része az NDK fővárosa lett, a nyugati szövetségesek által ellenőrzött, teljes egészében keletnémet területek által határolt Nyugat-Berlin különleges nemzetközi jogállást élvezett. Az NDK 1952-ben lezárta határait az NSZK irányába, de Berlin két része között többé-kevésbé szabadon lehetett közlekedni. Ezt kihasználva 1949 és 1961 között két és fél millió ember távozott végleg Nyugatra.

1961. augusztus 13-án hajnalban „az NDK államhatárának biztosítása céljából” a hadsereg és a rendőrség egységei szögesdróttal, drótakadályokkal zárták le Kelet- és Nyugat-Berlin határát, az összekötő utcák burkolatát feltörték, a határon áthaladó metró- és vasútszakaszokat lezárták, Nyugat-Berlin és az NSZK között tranzitvonalatok jelölték ki. Augusztus 15-én kezdődött meg a betonelemekből álló fal felhúzása. A fal a lakosság helyben tartása érdekében épült, de hivatalosan „antifasiszta védműként” emlegették.

A határőrök mindenkire lőttek

A 155 kilométer hosszú, egész Nyugat-Berlint körülvé-
vő, folya-

matosan erősített, végül már 3,5 méter magas fal a várost 44 kilométer hosszan szelte át, vonalán 302 figyelőtorony és 20 föld alatti bunker volt. Keletnémet területen 100 méterrel beljebb egy szögesdróttrendszer is húzódtott, ennek a megközelítése is szigorúan tilos

volt. A két kerítés közötti „halálzónába” eső házakat elbontották, helyükre aknamezőt, vízesárok-rendszert, kutyák futtatására szolgáló sávot telepítettek. A határőrök mindenkire lőttek, aki belépett a zónába. A fal egyetlen éjszaka családokat szakított szét, kelet-berliniek

ezreit hagyta munka és megélhetés nélkül. Az első órákban számos atrocitásra került sor, a szigorúság ellenére az építkezés alatt 85 keletnémet katona és 800 civil szökött nyugatra.

A nyugat-berliniek tiltakoztak, de az Egyesült Államok tudatta

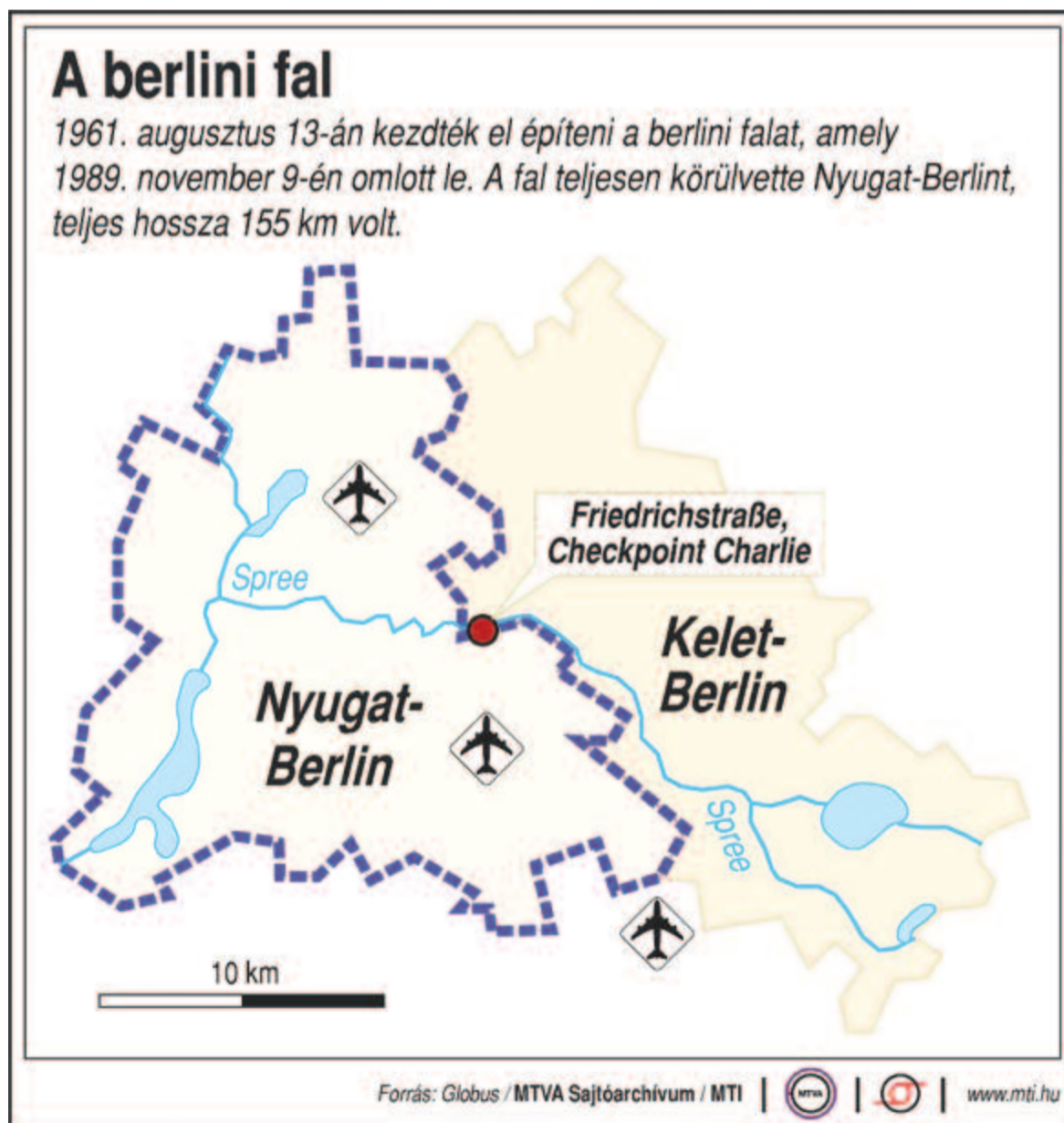
Moszkvával, hogy „a nemzetközi élet tényeként” elfogadja a fal létezését. A berlini fal tövében mondta el egyik leghíresebb beszédét 1963. június 26-án John F. Kennedy amerikai elnök, aki az Ich bin ein Berliner szavakkal fejezte ki szolidaritását, 1987-ben a Brandenburi kapunál szólította fel Ronald Reagan amerikai elnök Mihail Gorbacsov szovjet vezetőt, hogy rombolja le a falat.

A fal 1989 novemberi lerombolásáig mintegy ötezer embernek sikerült Nyugatra menekülnie a halálzónán, a drótakadályokon és magán a falon keresztül, adott esetben folyamatos golyózápor közepette. Körülbelül ugyanennyi embert fogtak el szökési kísérlet közben.

Bár Erich Honecker, az NDK vezetője még 1989 januárjában is azt mondta, a fal még „száz évig állni fog”, az még az év végét sem élte meg. A kelet-európai változások, a magyar kormány 1989. szeptember 10-i döntése az NDK-ból elmene-kültek nyugatra engedéséről az NDK-ban több száz ezres megmozdulásokhoz vezettek. A minden változtatást elutasító Honeckert elvtársai október 18-án lemondatták, az új vezetés reformokra kényszerült. A fal eltávolítása hivatalosan 1990. június 13-án kezdődött meg, a határőrizet július 1-jén szűnt meg, a műszaki zárat 1991 novemberére számolták fel. A falnak csak hat rövid szakaszát hagyták meg mementőként.

Több százezeren ünnepeltek a Brandenburi kapunál

A berlini fal ledöntésének 30. évfordulóján rendezett megemlékezésen több százezeren voltak jelen a Brandenburi kapunál. Berlinben a fal ledöntésének évfordulóját egy több mint 200 eseményből álló rendezvénysorozattal ünnepelték meg. (Forrás: Euronews, MTI, AP)

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Kiss Éva 958.

A tanító: – Milyen ige a „ver”? Cselekvő vagy szenvedő?
A nebuló válasza a fősorokban.

VÍZSZINTES: 1. A válasz második része. 9. Nehézfémm. 10. Akkor (francia). 11. Minden részletre ügyel. 16. Melyik irányba? 18. Határozott névelő. 19. Dolgozik a mozdony. 20. Könnyen becsapható ember. 21. ... melegség (Ady). 22. Csökken a víz szintje. 23. Olasz író (Dario). 24. Spanyol és német autójel. 25. Magad. 26. Központi csillag. 27. Független. 29. Orosz város (volt Vjatka). 31. Igeképző. 32. A tyúk hímje. 33. Gyötrelm. 34. Szintén ne. 35. Részekre osztó. 37. Vastag zsinag. 40. Kadmosz és Harmonia lánya. 41. Új-zélandi alagút. 42. Izomban rejlik. 44. Választási láda. 46. Akkád eposz. 47. Halogén elem. 49. Görög betű.

FÜGGŐLEGES: 1. Na, mi lesz már? 2. Tova. 3. Gyermekek keresztapja. 4. Épületszint. 5. Sétatér. 6. Határtalan telek! 7. Skálakezdet. 8. Akta. 11. A válasz első része. 12. Patkót szegeznek rá. 13. Fundamentum. 14. Ülőhely a parkban. 15. Oda-vissza férfinév. 17. Vörös (angol). 20. A láb egyik ízülete. 21. Görög levegő. 23. Kopott színű. 25. Ifjú ökör. 27. Francia zeneszerző (Édouard). 28. Bútoradarab. 29. Népes állam. 30. Latin csont. 32. Belgrádi palota. 33. Az utcára tesz. 36. ... Lollobrigida (színésznő). 38. Nélkül (latin). 39. Jelfogó. 41. Az oxigén és a tellúr vegyjele. 43. Piros (német). 45. Étlen rén! 46. Szintén (székelyesen). 47. Szikladarab. 48. A rádium vegyjele.

L.N.J.

A GONGORA VÉLEMÉNYE

című pályázat nyertesei:

KOSZTA JULIANNA,

Marosvásárhely, Építő sétány

SÁNDOR ROZÁLIA,

Marosvásárhely, Nárcisz utca

A pályázati rejtvény megfejtése:

**MINDEN ELADÓ MANAPSÁG, MINDEN ÚT NYITVA
A PÉNZÉRT.**

Kérjük a nyerteseket,
vegyék fel a kapcsolatot Borbély Ernővel
a 0742-828-647-es telefonszámon.

**Megfejtések
az augusztus 6-i
számból:**

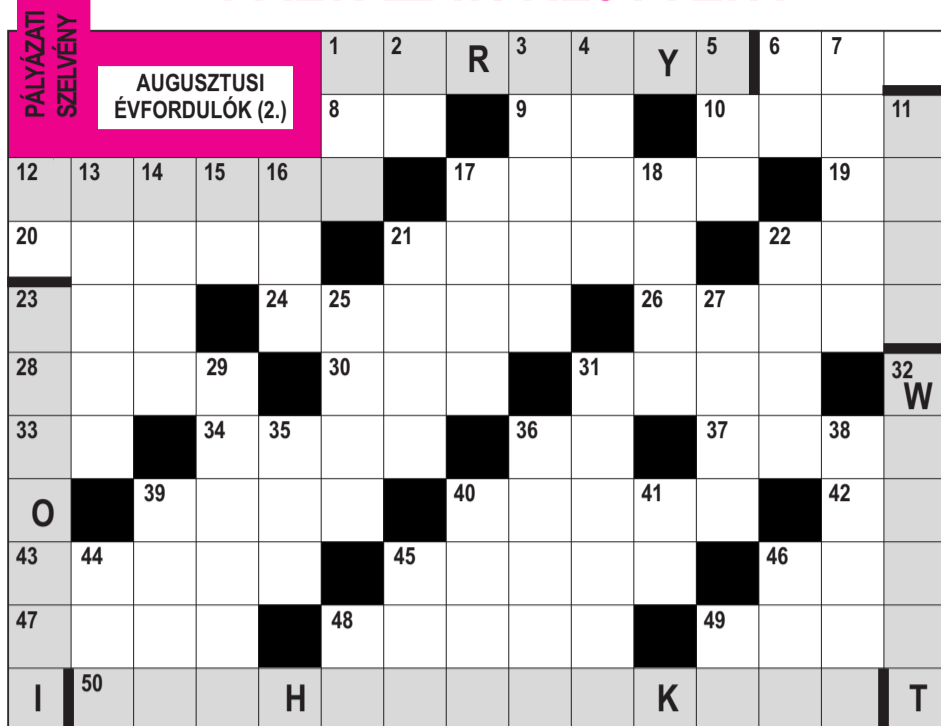
Ikrek:

Colosseum

Klasszikus:

**Ha szegény vagy, nincs
kocsid, de vannak hű lá-
baid.**

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

VÍZSZINTES: 1. Piarista tanár, irodalomtörténész, 150 éve született (József). 6. Azon a helyen. 8. Hamis. 9. Skálahang. 10. Ipoly-parti város. 12. Francia elnök, 150 éve született (Albert). 17. Erkölcstan. 19. Paripa. 20. Shakespeare légi szelleme. 21. Már kezdettől fogva. 22. Néma bánat! 23. A könnyeit hullatja. 24. Folyadékából vesz. 26. Idegen Sára. 28. Van esze. 30. Déry Tibor novellája. 31. A személyével. 33. Az aktuális huszon-négy óra. 34. Magyar költő (Zoltán). 36. Morzejel. 37. Módosítva másol. 39. Az ötven százaléka. 40. Női név. 42. Római 501. 43. ... sütő (infravörös sugarakkal). 45. Massenet operája. 46. Német villamosipari cég. 47. Amerikai egyetem. 48. Reális. 49. Nobel-díjas vegyész (György). 50. Bencés pap, tanár, filológus, etnográfus, 150 éve született (Marián Lajos).

FÜGGŐLEGES: 1. Ógörög pásztoristen. 2. Tova. 3. Vivátozik. 4. Könnyen hívó. 5. Ősi szavunk. 6. F. Baum varázslója. 7. Magyar megye. 11. Horvát vicebán, 500 éve halt meg (János). 12. Skálahang. 13. Hanga. 14. Ítéző jogász. 15. Errefele! 16. Einstein szülővárosa. 17. ... Kazan (rendező). 18. Fehér lábú (ló). 21. Vörös ... (viking hajós). 22. ... Harte (USA-beli író). 23. Író, műfordító, 100 éve halt meg (Ede). 25. Francia személynév. 27. Megszégyenít. 29. Levágott kenyérdarab. 31. Nagy helység lakója. 32. A motoros repülő egyik feltalálója, 150 éve született (Orville). 35. Szül az állat. 36. Férfihangszin. 38. Példakép. 39. Halszelet. 40. Lábalj. 41. Ego. 44. Ritka (német). 45. E napi. 46. Angol sörféle. 48. Rag, a -va párja. 49. Indíték.

L.N.J.

A megjelölt sorokban, oszlopokban szereplő helyes megfejtéseket augusztus 26-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül ketten egy-egy könyvet nyernek. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani. (Egy borítékban csak egy pályázati szelvény szerepelhet.)

A két rejtvény azonos számú meghatározásait keverve közöljük. A megjelölt négyzetekbe kerülő betűket folyamatosan összeolvasva Michelangelo egyik híres művének a címét kapjuk. Könnyítésül egy betűt előre beírtunk.

VÍZSZINTES: 1. Örökbe fogad – Szuverén, önálló. 7. Kiütés jele a ringben – Határidőrag. 8. Brazília tagállam – Púpos állat. 9. Dadogni kezd! – Osztrák, belga és német gépkocsijelzés. 11. Hőemelkedés – Fehérnemű. 12. Gabonánövény – Parányi rész. 14. Patás állat – Gyep közepe! 15. Zöld ásvány – Sarokvas. 18. Eszes – Véredények. 19. Hajdanán – Daganat. 22. Ego – Részben igaz! 23. Fekete István golyója – Szorítóeszköz. 25. Hálószővő rovar – A végére üget! 27. Titkon figyel – Fanyar gyümölcs. 28. Rossz kívánság – Táblakép. 30. Állóvíz – Gerlefej! 31. Smirgliz, koptat – Épületet feljavít.

FÜGGŐLEGES: 1. Verdi egyik operája – Szándékozik. 2. Az ... madár (Sütő András) – Skatulya, kazetta. 3. Olt-partok! – Azonos betűk. 4. Panel része! – Thaiföldi, osztrák és olasz autójelzés. 5. Kerekded – Halálos ... (Stephen King). 6. Koncentrációs tábor – Kvarokból felépülő szubatomi részecske. 10. Lekvár – Munka, teendő. 13. II. Rákóczi Ferenc íródeákja (Kelemen) – Szöglet. 16. Strigula, csik – Brazil focista (David). 17. Munkaközösség – Renovál, korszerűsít. 20. ... Eszter (Németh László) – Nagyszülő kedvence. 21. Filc – Zuhanyoz. 24. Fedél – Jelkép, szimbólum. 26. Kotlóhang – Halotti lakoma. 29. Sürgetőszócska – Üres kéz!

Koncz Erzsébet

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

Szeptemberben lesz az Erdélyi Táncháztalálkozó

Az augusztus 8-án, Mihkázán megtartott szabadegyetemet követően újabb, nagyobb lélegzetvételű eseményt szervez az Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány: szeptember 10-én, pénteken 16.45 órától Székelyudvarhelyen veszi kezdetét az Erdélyi Táncháztalálkozó.

Kaáli Nagy Botond

„Egy ókori mítosz szerint Zeusz állította fel az olimpiai játékokat, miután legyőzte Kronoszt. Az olimpiáról minden hellénnek hírt kellett kapnia, hogy biztosan odaérjenek. Most adunk hírt jó előre, hogy mindenki biztosan oda- és ráérjen: szeptember 10–11., Székelyudvarhely. Mindenkit várunk. Találkozni jó. Öröm rég nem látott kollégát, barátot megölelni, öröm a szabott és beosztott időn kívüli (szabad-) időt együtt eltölteni, hogy ismét és ismét átéljük a találkozás örömét, azt, hogy országtól, kortól, lakhelytől függetlenül a táncházban, a hagyományos paraszti kultúra szeretetében összetartozunk” – írják a szervezők, akik hozzátesszik: az előző évek találkozásainak örömét szívükben őrizve, egy év kihagyással, idén újból alkalmat kínálnak az örömmel, önfeledt táncolásra, mulatásra.

Az Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány, a Kaszaj Egyesület és

az Udvarhely Néptáncműhely közös együttműködésével szeptember 10–11-én újra lesz Erdélyi Táncháztalálkozó, ahol az előadások mellett kézműves-foglalkozással, gyerekelőadással, gyerektánc házzal, kiállításokkal, borkóstolóval és sok más érdekes programmal várják a kicsiket és

nagyokat egyaránt, a következő mottóval: „Több mint száz zenész, több mint ezer táncos, több mint táncháztalálkozó”.

A szervező Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány célja és küldetése az erdélyi és a hagyományos magyar kultúra részét képező letűnt vagy eltűnően lévő kisközösségi

kultúra, a néphagyományok, népművészet és népi kultúra elemeinek megőrzése, életben tartása, élővé tétele, átörökítése, valamint visszajuttatása a ma és holnap kulturális közéletébe a teljes Erdély, Partium és Moldva területén. Az alapítvány a budapesti Hagyományok Háza stratégiai partnere, mely vele

együtt, de ugyanakkor önálló egységként működik. Az alapítványi kuratóriumában az erdélyi hagyományápolás kiemelkedő személyiségei, valamint a Sapientia Alapítvány képviselői vesznek részt.

Az eseményre a későbbiekben még visszatérünk.

Tisztújítás az MDT-ben

Új csapat, új lendület

Az új elnökség

Minden szervezet életében eljön az a pillanat, amikor meg kell válni a tagjaitól, vagy azért, mert lejárt az idejük, vagy azért, mert nem teljesítették megfelelően a feladatukat. Az új tagok esetében pedig mindig felmerül a kérdés, hogy vajon ők milyenek lesznek? Beváltják-e a hozzájuk fűzött reményeket? Egy-egy kihívás mindig új dolgokat hoz ki az emberből, azonban ha lelkesedése nem torpan meg, nagy dolgokat tud elérni. Természetesen az elején szüksége van a biztatásra és a támogatásra.

Nagy-Bodó Szilárd

A Maros Megyei Magyar Diák tanács két elnökségi tagja lemondott, helyükre pedig két új tag, Forró-Bathó Eszter-Anna és Fábian Anna-Eszter lépett. A tisztújításról

az MDT elnökét, Szabó Szabolcsot kérdeztük.

– *Hogyan kell elképzelni a tisztújítást?*

– Először is megbeszéltük a tagszervezeteink helyzetét. A második napirendi pont a kerettantervre vonatkozott, megvitattuk, hogy milyen módosításokat szeretnénk végrehajtani. Ezt követően szóba kerültek azok a rendezvények, amelyek valamilyen okból elmaradtak. Kiemelném, hogy ezekről nem mondunk le, a pótlásokról is szó volt. Majd elérkeztünk a tisztújításhoz. Két elnökségi tag kompetencia hiányában le kellett mondjon, ezért az év közepén két új tagot választottak a választmányi küldöttek, akiket a megyében levő iskolák delegáltak erre az alkalomra.

– *Miről volt szó a kerettanterv, érdekképviseleti részénél?*

– Ennél a pontnál a kerettanterv módosítási javaslatain volt a hangsúly, ami arról szólt, hogy egy teljes

kerettanterv-módosítást tudjunk benyújtani az Oktatásügyi Minisztériumhoz. Ezenkívül szeretnénk ellenőrizni és még jobban fejleszteni a hírsatornák újdonságait, hogy minél hamarabb tudjunk reagálni az új információkra. Jelenleg még kérdéses, hogy miként fog elkezdeni az új tanév, ezt figyelemmel fogjuk követni, és az a cél, hogy mindenkit időben tudjunk tájékoztatni.

– *Mit vártok el az új elnökségi tagoktól?*

– Mindenképpen azt, hogy hatékonyabbak legyenek az elődjeiknél. Ezalatt a hatékonyabb kommunikációt, a nagyobb karizmat és személyiséget, összetartóbb közösség összekovácsolását a rendezvényszervezői munkacsoportba, valamint a legfontosabb: a rendezvények olyan szintű megszervezését, ahogyan azt az MDT elvárja.

– *Kicsivel több mint egy hónap*

Készül a jegyzőkönyv

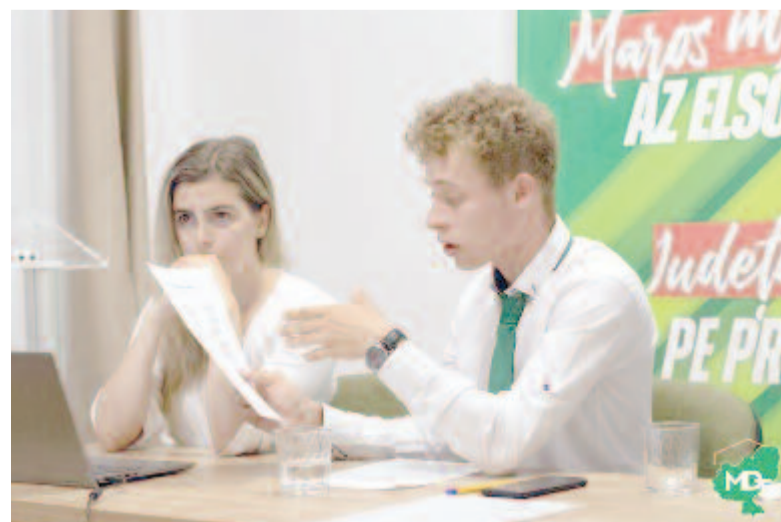
múlva kezdődik az iskola. Mivel készül az MDT a következő tanévre?

– Még a nyári vakációban megszervezzük a sporteseményünket, és egy faültetési akció is. Ezenkívül tervben van egy háromnapos képzéssorozat, majd a Sikerkonferencia. De a kulturális szórakozásra is hangsúlyt szeretnénk fektetni, ezért tervezzük egy őszi bált. Az év végén, karácsonykor pedig a hátrányos helyzetű diákoknak nyújtunk egyfajta támogatást. 2022 első pillanataiban pedig

ott lesz a kongresszus és a tisztújítás.

– *Hogy lehet véghezvinni a faültetést? Ez nem lehet egyszerű...*

– Éppen ezért konkrét dátumot nem tudok mondani. Jelen pillanatban úgy állunk, hogy egy magánterületen lesz az ültetés. Megvásároljuk a facsemetéket, a telek tulajdonosával megbeszéljük a tervet, és az adott területet megpróbáljuk beültetni. Ez azért fontos, hogy minél zöldebbé tegyük a környezetünket.

Szabó Szabolcs, az MDT elnöke

Fotók: Séra Kincső

Orosz miniszter: 83 százalékos a Szputnyik V hatékonysága a delta variáns ellen

A Szputnyik V vakcina hatékonysága 83 százalékos az új típusú koronavírus (SARS-Cov-2) delta variánsa ellen – jelentette ki Mihail Murasko orosz egészségügyi miniszter újságíróknak Moszkvában szerdán, az első orosz oltóanyag hivatalos bejegyzésének első évfordulóján.

Murasko szerint a Szputnyik V-val való beoltottság több mint 95 százalékban véd meg a nehéz lefolyású Covid-19-től. Az első orosz vakcina használatát mára 69 országban engedélyezték, amelyek összlakossága 3,7 milliárd.

Az orosz vakcinák forgalmazásáért felelős Oroszországi Közvetlen Befektetési Alap (RFPI) azzal a javaslattal fordult a Pfizerhez, hogy folytasson klinikai kísérleteket annak megállapítására, alkalmazható-e a Szputnyik Light az amerikai cég vakcinájának boostereként, vagyis az első két Pfizer-vakcina-dózis hatását erősítő harmadik oltási adagként.

„A delta variánstól megbetegedettek számának növekedése az Egyesült Államokban és Izraelben azt mutatja, hogy az mRNS-vakcináknak heterogén erősítőre van szükségük az immunválasz megerősítéséhez és meghosszabbításához. A Szputnyik V úttörő ebben a megközelítésben a vizsgálatok kombinációjában, és 83,1 százalékos hatékonyságot mutat a delta ellen. Az RFPI ma azt javasolja, hogy a Pfizer kezdjen vizsgálatokat a Szputnyik Lighttal booster minőségben” – áll az orosz szuverén alapnak a Szputnyik V hivatalos Twitter-oldalán közzétett nyilatkozatában.

Az RFPI preprint (nem lektorált publikáció) formájában közzétett kutatási adatokra hivatkozva azt állította, hogy a Pfizer hatékonysága a deltával szemben 42 százalékos lehet. Az alap közle-

ményében emlékeztetett arra, hogy a Szputnyik V volt az első olyan új koronavírus elleni vakcina, amely heterogén erősítést, úgynevezett „vakcinakoktelt” alkalmazott, vagyis védőoltásai két különböző adenovírus-vektort tartalmaztak, ellentétben a többi vakcinával, amelyeknél ugyanazt az injekciót kétszer adják be.

Az RFPI az Interfax hírügynökség szerint elsőként ajánlott fel együttműködést más vakcinagyártóknak: 2020. november 23-án az AstraZenecának javasolta vakcinakombinációs vizsgálatok lefolytatását. Ilyen kutatásokat egyebek között Azerbajdzsánban, az Egyesült Arab Emírségekben és Argentínában folytattak, amelyek az RFPI szerint bebizonyították ennek a megközelítésnek a hatékony és biztonságos mivoltát.

Alekszandr Gincburg akadémikus, a vakcinát kifejlesztő Gamaleja Intézet vezetője az Izvesztyija című napilapnak nyilatkozva kijelentette, hogy kész a klinikai tesztre a Szputnyik V nazális változata. Elmondta, hogy a szervezetbe az orron át bepermetezhető készítmény voltaképpen az oltóanyag második összetevője.

Oroszországban az igazolt új fertőzöttök száma a szerdai hivatalos adatok szerint 21.571-gyel 6.512.859-re emelkedett. A napi növekmény országos szinten 0,33 százalék, az új esetek 8,1 százaléka volt tünetmentes. A halálos áldozatok száma 799-cel 167.241-re, a felépülteké pedig 20.067-tel 5.808.777-re nőtt. Az aktív esetek száma 536.841.

Oroszországban a járvány kezdete óta több mint 170,1 millió, az elmúlt napon pedig 388 ezer laboratóriumi tesztet végeztek el. Koronavírus-fertőzés gyanújával jelenleg 1.256.373 embert tartanak orvosi megfigyelés alatt. (MTI)

Csökken a német jobbközép uniópártok támogatottsága

Egy hét alatt három százalékponttal süllyedt a szeptemberi parlamenti választásra készülő Németországban a Kereszténydemokrata Unió (CDU) és a Keresztényszociális Unió (CSU) szövetségének támogatottsága, a Német Szociáldemokrata Párt (SPD) pedig három százalékponttal erősödött egy szerdán ismertett felmérés szerint.

Az RTL kereskedelmi televízió és az RTL csoporthoz tartozó n-tv hírtelevízió megbízásából heti rendszerességgel készített, Trendbarometer nevű kutatás új adatai szerint a CDU/CSU-ra a választók 23 százaléka szavazna, ha nem szeptember 26-án, hanem a következő vasárnap lenne a szövetségi parlamenti (Bundestag-) választás.

A legnagyobb kormányzó erő támogatottsága három százalékponttal gyengült az előző heti 26 százalékhöz képest, és így már csak három százalékponttal vezet a változatlanul 20 százalékon álló Zöldek előtt.

Az eddigi koalíciós társ SPD támogatottsága 16 százalékról 19 százalékra emelkedett. Ez a szociáldemokraták legjobb eredménye 2018 áprilisa óta a Forsa közvélemény-kutató társaság felmérésorozatában.

A három nagy politikai erő támogatottsága többnyire együtt mozog a kancellárjelöltek támogatottságával. A legnépszerűbb Olaf Scholz szociáldemokrata jelölt – az Angela Merkel vezette kormány alkancellárja és pénzügyminisztere –, aki rendre jobban szerepel a felmérésekben, mint a pártja, és a Forsa új adatai szerint a szavazatok 26 százalékát szerezne meg, ha közvetlenül választanának kormányfőt Németországban.

Olaf Scholz támogatottsága így egy hét alatt 5 százalékponttal emelkedett.

A Zöldek jelöltje, Annalena Baerbock – aki nyár eleje óta rendre kevésbé népszerű, mint a pártja – két százalékpontos erősödés után 16 százalékon áll.

A CDU/CSU jelöltje, Armin Laschet CDU-elnök és észak-rajna-vesztfáliai miniszterelnök tovább gyengült, ezúttal három százalékpontot veszített, és így 12 százalékon áll.

Armin Laschet személyes támogatottsága július közepe, azaz a tartományát és a szomszédos Rajna-vidék-Pfalzot sújtó árvízkatasztrófa óta gyengül. A tartományi kormányfő a választók többsége szerint nem kezelte megfelelően a csaknem 200 halálos áldozatot követelő természeti csapás körüli ügyeket, az újjáépítéshez szövetségi pénzügyminiszterként bőkezű támogatást ígérő szociáldemokrata kancellárjelölt teljesítményét viszont jónak értékelik a választók.

A Forsa adatai szerint a jelöltek személyes megítélése egyre inkább befolyásolja pártjuk támogatottságát. Ezt jelzi a többi között, hogy egy hét alatt hét százalékponttal 17 százalékra süllyedt azon választók aránya, akik szerint leginkább a CDU/CSU alkalmas az ország gondjainak megoldására.

A közvélemény-kutató társaság azt is kimutatta, hogy a választók 68 százaléka szerint Armin Laschet felelős a CDU/CSU csökkenő támogatottságáért, és minden második választó szerint az lenne a legjobb megoldás a pártszövetségnek, ha Armin Laschet átadná a kancellárjelöltséget a CSU-elnök bajor kormányfőnek, Markus Södernek.

A kisebb pártok támogatottsága nem változott. A liberális Szabad Demokrata Párt (FDP) a szavazatok 12 százalékára számíthat. A jobbközép CDU/CSU-tól jobbra álló Alternatíva Németországnak (AfD) 10 százalékon, a szociáldemokratáktól balra álló Baloldal (Die Linke) 7 százalékon áll. A választók 9 százaléka azon pártok valamelyikére szavazna, amelyek várhatóan nem lépik át az 5 százalékos bejutási küszöböt. A bizonytalan szavazók és a nem szavazók együttes aránya 26 százalék.

A Forsa adatai kedvezőtlenek a CDU/CSU-nak azért is, mert veszélyeztetik legfőbb célját, miszerint nemcsak a legtöbb szavazatot kell összegyűjteni szeptember 26-án, hanem úgy kell szerepelni, hogy csak CDU/CSU-vezetésű kormány alakulhasson. A felmérésből kibontakozó parlamenti erőviszonyok alapján viszont az is lehetségesnek tűnik, hogy Zöldek-SPD-FDP vagy Zöldek-SDP-Baloldal összetételű koalíció kormányozza majd Németországot a Bundestag-választás után. (MTI)

Észak-Afganisztán felszabadítását ígérte a tálibellenes háború parancsnoka

Az afgán kormányerők fel fogják szabadítani Afganisztán északi területeit a tálibok megszállása alól – fogadkozott Abdul-Rasíd Dosztum marsall, volt afgán alelnök szerdán az észak-afganisztáni Mazari-Sarífaban.

„2001-ben a tálibok északra vonultak és csapdába estek... most is ez a sors vár rájuk” – hangsúlyozta Dosztum, akit a ToloNews afgán hírtelevízió idézett. A marsall a nap folyamán Asraf Gáni elnök társaságában látogatott el Mazari-Sarífaból, hogy megszervezzék a tálibok ostromolta város védelmét. Gáni helyi politikusokkal tartott találkozója a szélsőségesek elleni művelet megindításáról döntött. Az államfő ígéretet tett volt alelnökének, hogy összehangolja vele a katonai tevékenységet.

A 67 éves, üzveg nemzetiségű Dosztum jelentős tényező az afgán politikai színtéren, annak ellenére, hogy háborús bűnökkel vádolják, amelyeket mindig tagadott. A kegyetlenségéről és a szovjet megszállás idején (1979-89) többszöri átállásáról ismert hadúr Asraf Gáni alelnöke volt 2014 és 2020 között, 2020 júliusában nevezték ki marsallnak, amely a legmagasabb afgán katonai rang.

A Reuters brit hírügynökségnek egy neve elhallgatását kérő ameri-

kai védelmi tisztviselő az amerikai hírszerzés adataira hivatkozva azt mondta: a tálibok 30 napon belül körbezárhatják a fővárost, Kabult, és akár 90 napon belül el is foglalhatják. A tisztviselő szerint erre a következtetésre a radikális iszlamista felkelők gyors előrenyomulása alapján jutottak. „Ez azonban még nem lefutott ügy” – tette hozzá a forrás, aki szerint az afgán kormányerők még megtörhetik a tálibok lendületét.

Egy magas rangú uniós tisztviselő keddi közlése szerint a radikális iszlamisták immár Afganisztán területének mintegy 65 százalékát ellenőrzik.

Egy nyugati diplomáciai forrás a Reutersnak arról beszélt, hogy a Kabulba vezető utakat elárasztották az erőszak elől menekülő civilek.

Külföldi biztonsági tisztviselők a brit hírügynökséggel tudatták: külföldi országok próbálják elérni, hogy alkalmazottjaik gyorsan elhagyhassák Kabult. Az egyikük hozzátette: nemzetközi légitársaságok is segítségül kértek ehhez.

Abdul Satar Mirzakval tábornok, a kabuli kormány belügyminisztere szerdán, az al-Dzsazíra pánarab televízióknak adott interjújában arra szólította fel a tálibokat, hogy „hagyják abba a brutalitást”. Mint fogalmazott: „ne gyilkoljanak, ül-

jünk le szeretettel és találjunk megoldást. Arra kérem őket, hogy ne semmisítsék meg az épületeinket és az eddigi eredményeinket”.

A kormányzati veszteségek okát a belügyminiszter abban látta, hogy a kormányerők nem tudták megőrizni az utak és az országutak felletti ellenőrzést. Sok térség biztonságát ugyanis légi úton kell biztosítani, de amióta az amerikai és a velük szövetséges haderő megkezdte a kivonulást, egyszerűen jóval kevesebb repülőgépük és helikopterük maradt. „A kivonulásukkal, sajnos, az ország 400 térségében kezdődtek meg a harcok” – fogalmazott.

Az al-Dzsazíra idézte Imrán Kán pakisztáni kormányfőt is. A politikus közölte: a tálibok addig nem folytatják a béketárgyalásokat az afgán kormányzattal, amíg Asraf Gáni az államfő. A pakisztáni politikus szerint a jelen körülmények között nehéznek ígérkezik a politikai rendezés.

Az Egyesült Államok kitarat csapatai kivonásának menetrendje mellett – ezt Jen Psaki, a Fehér Ház szóvivője jelentette ki szokásos napi sajtótájékoztatóján Washingtonban, szerdán. Psaki megismételte, hogy az afgán kormányerők élvezik az Egyesült Államok támogatását ahhoz, hogy visszaverjék a tálibok támadásait.

A tálibok májusban indítottak átfogó offenzívát a kormányerők ellen, kihasználva, hogy az Egyesült Államok vezette nemzetközi haderő megkezdte a kivonulást az országból. Azóta nagy területeket vontak uralmuk alá, kiszorítva az ellenállást alig tanúsító kormányerőket. Az elmúlt napokban számos várost elfoglaltak, és a kilenc északi tartomány közül már hétnek a székhelyét ellenőrzik. A kormányerők kezén csak Balh tartomány központja, Mazari-Saríf, illetve Farjáb tartomány székhelye, Maimana maradt.

Németország nem pénzeli többé Afganisztánt, ha a tálibok átveszik az uralmat

Berlin beszünteti Afganisztán pénzügyi támogatását, ha a szélsőséges iszlamista tálibok átveszik az uralmat, és „kalifátust” alakítanak ki az országban – mondta a német külügyminiszter csütörtökön.

Heiko Maas a ZDF német országos közszolgálati televízióban kifejtette, hogy a NATO vezetésével az utóbbi húsz évben folytatott műveletek komoly eredményekre vezettek, így a nők jogokat szereztek, a kislányok járhatnak iskolába, a gyermekhalandóság csökkent, az átlagjövedelem emelkedett Afganisztánban.

Ezeket az eredményeket meg kell őrizni, ezért a következő idő-

szak legfőbb kérdése az lesz, hogy miként alakul az ország alkotmányos berendezkedése – tette hozzá.

Mint mondta, a tálibok nem egyeduralomra törnek, hanem kormányzásra más politikai erőkkel, de ha mégis magukhoz vonják az ország irányítását, bevezetik a saríát – az iszlám törvénykezést –, és „kalifátust” építenek ki, Németország „egy centet sem küld többé Afganisztánba”.

Az ázsiai ország „nem életképes” a nemzetközi közösség anyagi támogatása nélkül, így a német kormány évi 435 millió eurós fejlesztési segélyét sem nélkülözheti.

Ezt a tálibok is tudják – húzta alá a német diplomácia vezetője.

A miniszter arról is szólt, hogy egyelőre augusztus végéig függesztik fel az elutasított afgán menedékkérők hazaszállítást Németországban.

A felfüggesztésről szerdán döntött a belügyminisztérium, a tálibok előretörése révén romló biztonsági helyzetre hivatkozva.

Ugyancsak a romló közbiztonság miatt a külügyminisztérium a csütörtökön frissített afganisztáni utazási tájékoztatójában felszólította az ott tartózkodó német állampolgárokat, hogy sürgősen hagyják el az országot. (MTI)

**A hirdetés rovatban
megjelent közlemények,
reklámok tartalmáért
a hirdetésfeladó
vállalja a felelősséget!**

ADÁSVÉTEL

ELADÓ veterán S100-as Skoda, 45 éves, 202.000 km-ben, kitűnő állapotban, sok cserealkatrésszel. Minden illeték kifizetve. Tel. 0743-211-281. (12602)

VESZÉK régi festményeket, képkereket, paraszttárgyakat, antik bútorokat stb. Tel. 0731-309-733. (12262-1)

ELADÓK: festmények, keretek, rádió, aragázkályha, porszívó, varrógép, ajtók, többféle bútordarab, lemezek, órák, csergeterítő, üvegkorsók, többféle nagy és kicsi edény, 15 db báránypár, sok baba, kerékpár, szőnyegek, fából kiságy, sok tűzifa, szép sarokkanapé, régiségek, ezenkívül sok egyéb, minden olcsón. Csere is érdekel. Tel. 0265/242-342. (12561)

ELADÓ házhely, diófa és körtefa, viaszprés, pergető, viasz, kaptárak, gyalupad, csöves törökbuza, motoros permeterző. Tel. 0265/314-488. (12469-1)

ELADÓ három db csempekályha különböző mintázattal, egy félszékenykerékpár, három túrakerékpár, konyhaasztal sarokkanapéval és két hokedlivel, három tisztafagyókér fafaragóknak (kb. 120 kg), 9 db 18 keretes fekvőkaptár, három db dagánkaptár mézúrral, 200 használt keret, 60 mézúri keret, 15 db felső etető, négy db virápgyűjtő, két hétrámás kerethordó láda, 25 db alumíniumbödön. Érdeklődni a 0743-548-101-es telefonszámon. (mp)

ELADÓ pulzáló mágnesterápiás készülék. Tel. 0265/236-543. (12756)

ELADÓ Daewoo Matiz 31.000 km-ben, Goldstar színes tévé, új tablet, porszívó, hatszemélyes evőeszköz-készlet, sztereo lemezejátszó, bűrás hajszárító, 2 fotel, egy kicsi asztal, 3 felfújható matrac. Tel. 0770-132-339. (12760-1)

MISSISSIPPI SZŐNYEGMOSÓ
Szőnyegmosás, -szárítás professzionális módon.
Rögzített padlószőnyeg mosása helyszíni kiszállással.
Kanapé-, ülőgarnitúra-tisztítás.
Rendelésért és egyéb információkért hívja bizalommal
a 0799-998-899-es telefonszámot. (65818-1)

VÁLLALUNK tetőmunkát, lemezmunkát, ácsmunkát, szigetelést, csatornák, teraszok, kerítések készítését, festést. Tel. 0759-467-356. (12576)

ELADÓ Dacia Logan 1,4-es, benzines, 2005-ös, 153.000 km-ben, 6500 lej. Tel. 0735-501-417, 0735-501-418. (12758-1)

ELADÓ Nagyernyében 23.500 négyzetméter belterület. Tel. 0753-404-621. (-1)

LAKÁS

ELADÓ saját udvarral rendelkező ház az Eminescu utcában. Tel. 0741-224-592. (12572)

ELADÓ 3 szoba-összkomfortos magánlakás garázzsal. Tel. 0743-995-063. (12618-1)

KIADÓ kétszobás lakás a Fortuna környékén. Tel. 0744-389-289. (12687)

ELADÓ a Bodor Péter sétányon 3 szobás, azonnal beköltözhető, I. emeleti tőmbházlakás szerelőaknás garázzsal. Érdeklődni lehet a 00-40-77-534-7893-as és a 00-36-30-605-3146-os telefonszámon vagy a h.csipor@indamail.hu e-mail-címen. (sz.-1)

KIADÓ garzon a Grand Hotel mellett igényesnek. Tel. 0742-679-659. (12731-1)

KIADÓ 4 szobás lakrész a központban igényesnek. Tel. 0742-679-659. (12731-1)

ELADÓ ház és melléképületek 18 ár területtel Nagyadorjánban. Tel. 0756-887-408. (12732-1)

ELADÓ kertés családi ház Deményháza melléktelepüléssel, fürdőszoba vezetékes vízzel, kanalizációval. Tel. 0744-984-893, 0756-057-530. (sz.-1)

KIADÓ egyszoba-összkomfort egy személy részére a központban. Tel. 0770-850-272. (12766-1)

CSERÉLNÉK 3 szoba-összkomfortos szobáit lakást – 67 m², hőközpont (kondenz.), 176 m² telek, két garázs, csendes helyen – 2 szoba-összkomfortos marosvásárhelyi lakással, előnyben a November 7. és a Kornisa negyed. Tel. 0722-531-297. (12771)

KIADÓ hosszú távra kétszobás, bútorozott tőmbházlakás a Kövesdombon. Tel. 0743-774-327. (12781)

KIADÓ a főtéren kétszobás tőmbházlakás két nem dohányzó személy részére. Tel. 0742-132-058. (12784-1)

TÁRSKERESÉS

MŰVELT, jólelkű, 58-70 év közötti férfi társaságát keresi egy angolul értő kiváló háziasszony, akinek férje tragikus körülmények között hirtelen elhunyt. Csak fényképes leveleket várok a szerkesztőségbe, „Őszi fehér rózsák” jellegre. (12118-1)

MINDENFÉLE

IDŐS édesapám mellé éjjel-nappalra teljes körű beteggondozót keresek Marosvásárhelyre, otllakással. Esetleg megfelelne csak nappalra 6-tól 20 óráig, ez akár megosztható két gondozó között is délelőtti-délutáni váltásban. Telefonszám: 0745-593-613. (HN.-1)

FUVART, bútorhordást vállalkozó személyzettel, külföldre is, valamint tömbeállításra. Tel. 0749-543-104. (12995-1)

ÁGYHOZ KÖTÖTT, idős személy mellé asszonyt keresek. További információ a 0741-365-957-es telefonszámon. (12595-1)

KERESSEM régi jó barátomat, tisztelt Bosi Albert tanár urat. Tel. 0747-080-218, este 8 órakor. (12117-1)

LÉPCSŐHÁZFESTÉST stb. vállalkoz. Tel. 0771-605-189. (12744-1)

VÁLLALOK mindenféle építkezési munkát, cserépforgatást, udvar rendbetételét. Autót vásárolok ócskavasnak. Tel. 0741-352-972. (12743)

VÁLLALUNK kőművesmunkát, tetőjavítást, szigetelést, szobafestést, parkettlerakást, -csiszolást, áruszállítást. Tel. 0740-667-511. (65838-1)

ÉPÍTŐIPARI vállalkozás vállal: tetőfelújítást, teljes tető kivitelezését, bármilyen ácsmunkát, tetőjavítást, bármilyen tetőjavítást és tetőfestést, belső munkákat: festést, glettolást, anyagok beszerzését. Amit ajánlunk: kedvezményes árak, többéves szakmai tapasztalat, minőség, megbízhatóság, gyors, precíz munkavégzés. Tel. 0747-318-469. (12728-1)

VÁLLALUNK tetőkészítést fémcserepből és cserépből, bármilyen ácsmunkát, csatornák, lefolyók javítását, készítését, bármilyen tetőjavítást és tetőfestést, tetőszigetelést, faházak és manzárd készítését fából, vakolást. Saját anyaggal vagy a kliens anyagával is dolgozunk. Tel. 0757-728-705. (12757)

„Szívetekből, tudom, hogy hiányzom, szeressétek egymást, összetartsatok, hisz a lelketekben én is veletek vagyok.”

Úgy mentél el tőlünk, hogy búcsút sem mondtál, szeretnénk, ha itt lennél ve-lünk, mert a miénk voltál.

Szived nemes volt, kezud dolgoz, életed nehéz volt, álmod legyen nyugodt.

Soha el nem múló szeretettel emlékezünk augusztus 11-én

id. MAROSI JÓZSEFRE

halálának 4. évfordulóján.

Akik ismerték és szerették, gondoljanak rá kegyelettel. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Őt soha el nem felejtő szerettei.

Nyugodjál békében, drága Papa! (12762)

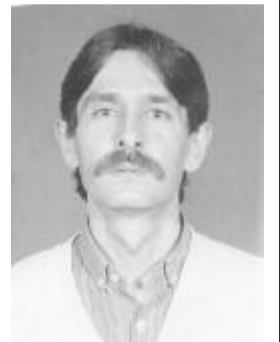

Hét éve, hogy örökre itthagytál, drága emlékeddel szívünkben maradtál. Halálod, míg élünk, fájó emlék marad, jószágos szived pihen a föld alatt. Minden könnycseppünk nyugtassa álmodat. Fájó szívvel emlékezünk a szeretett

MERZA VIKTORRA

halálának 7. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Szerető lányod és testvéred, Jóska. (12748)

ASZTALOST keresek, aki fa ajtóke-retet javít és ajtózárat szerel. Tel. 0755-600-105. (sz.-1)

MOSÓGÉP- és hűtőszekrény-javítást vállalkoz. Tel. 0755-825-502. (12780-1)

MEGEMLEKEZÉS

Az ötvenéves érettségi találkozó alkalmából fájó szívvel emlékezünk elhunyt OSZTÁLYTÁRSAINKRA, OSZTÁLYFŐNÖKEINKRE és TANÁRAINKRA. A nyáradszeredai líceum 1971-ben végzett vendiákjai. (HSZ.-1)

Mély fájdalommal emlékezünk augusztus 14-én a szeretett férjre, a mezőmadarasi születésű NAGY MÁRTON marosvásárhelyi lakosra, a színház és a filharmonia volt dolgozójára halálának ötödik évfordulóján. Emlékét örökre szívünkbe zárjuk. Bánatos felesége, Sára, Lajos és családja. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! (sz.-1)

Szeretettel emlékezünk a drága férjre, édesapára, nagytatára, a maroskeresztúri születésű ASZALOS ÁRPÁDRA (Öcsi) halálának hatodik évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei. (12783-1)

ELHALÁLOZÁS

„De én mindenkor veled vagyok, te fogod az én jobb kezemet. Tanácsoddal igazgatsz engem, és azután dicsőségbe fogadsz be engem.”

„Ha elfogyatkozik is testem és szívem: szívemnek kősziklája és az én örökségem te vagy, oh Isten, mindörökké!”

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy hosszú szenvedés után, 82 éves korában elhunyt a szeretett édesanya, nagymama, dédmama, a mezőmadarasi születésű

GÁLFI ROZÁLIA DODI.

Temetése augusztus 13-án, pénteken 13 órakor lesz a remeteszegi református temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Gyászoló szerettei. (12770)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik drága halottunk, id. CSIKI TIBOR (Öcsi) temetésén részt vettek, sírjára virágot helyeztek és e nehéz órákban mellettünk álltak. A gyászoló család. (12769-1)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

REDÓNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK, ÁTLÁTSZÓPONYVA-BEÉPÍTÉS és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok nagy választékban. Tel. 0745-379-638. (sz.-1)

TERMOPÁN ablakokat, ajtókat gyártunk és szerelünk német REHAU profilokból. Tel. 0745-379-638. (sz.-1)

A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS TEMETŐ teljes körű ellátást biztosít a segélyből (koporsó, szállítás, balszamozás, temetkezés). Telefon: 0265/215-875, 0365/448-734, 0749-073-534. (65326-1)

A MAROSVÁSÁRHELYI CE SZÖVETSÉG állást hirdet a *Granny – Fogadj örökre egy nagymamát* idősgondozó szolgálat SZOCIÁLIS MUNKÁS posztjára. Az állás időtartama és kerete: rész-munkaidős állás (4 óra), meghatározott időre. Előnyt jelent a felsőfokú végzettség szociális területen. Érdeklődni a 0365/806-882-es számon. Önéletrajzokat az office.cemaras@yahoo.com e-mail-címre várunk 2021. augusztus 22-ig. (65851-1)

ALKALMAZOK HEGESZTŐT inoxszerkezetek argonhegesztésére. Fizetés 5000 lej. Tel. 0754-939-499. (12754)

ALKALMAZUNK minimális VILLANYSZERELŐI TUDÁSSAL rendelkező személyeket, akár nyugdíjasokat is, kábelezési munkára. Jelentkezni az electrosec@rdslink.ro e-mail-címen vagy a 0745-660-922-es telefonszámon. (p.-1)

MAGÁNCÉG minimum 3 év régiséggel rendelkező MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐT alkalmaz 8 órás munkaprogrammal. Kézzel írt, fényképes önéletrajzokat a jeremias@optica-optofarm.ro e-mail-címre várunk. Érdeklődni a következő telefonszámon: 0723-244-200. (sz.-1)

ALKALMAZUNK három FÉRFI MUNKÁERŐT TEJFELDOLGOZÓ ÜZEMBE – Indlacto Mureş Kft. – napi 8 órai munkaprogrammal. Érdeklődni lehet a Prut utca 10. szám alatt, a cég székhelyén vagy a 0773-316-377-es telefonszámon, 8-16 óra között. (sz.-1)

